A Gyógyszerész

A MAGYAR MAGÁNALKALMAZOTTAK SZABAD SZAKSZERVEZETE
GYÓGYSZERÉSZ SZAKOSZTÁLYÁNAK HIVATALOS LAPJA

III. ÉVFOLYAM. BUDAPEST, 1948. JANUÁR 16 1. SZÁM

TARTALOM:

A magyar gyógyszerészet centenáriuma ... 1
dr. Végh Antal és dr. Kovács László: Egyszerüsitett arsenkimutatás ... 2
Szolnoki András: Egy ember, kettő és három ... 2
Székely Jenő: Szakmai krónika ... 6
Gyógyszerész-napok ... 10
Ligeti Viktor: A Jugoszláviai gyógyszerészetről ... 12
Pércsi L. István: Alosztályi közlemények ... 14
dr. Molnár István: Gyógyszertári laboratóriumi munka ... 15
Prof. Jáki: Hőgyes Endre születésének százéves fordulója ... 17
dr. Turi Pál: Egy méreg története ... 18
dr. Hantos László: Synonima — védett nevek ... 21
Székely Éva — gyógyszerész szemmel ... 24
Bizony kartárs ur ... 26
M.: Viruló természet (Könyvismertetés) ... 27
Gyógyszerészek a katedrán ... 28
A gyógyszerek árszabásáról szóló miniszteri rendelet, Igazolási hirek, Demokrácia, Ügyvéd ur, Magunkról, Hirek, Szerkesztői üzenetek és más közérdekü közlemények

THALLMAYER ÉS SEITZ R. T.
gyógyszerárunagykereskedés és
gyógyszervegyészeti laboratorium
Budapest, V., Zrinyi-utca 3
Telefon: 182—938
Sürgönycim: THALSEITZ BUDAPEST
Ismét békebeli gyorsasággal expediál.

INJECTIONES ERI
minden összetételben készülnek
Előállítja: Spergely Béla és Spergely Béláné
gyógyszerészeti laboratóriuma
Budapest, XIV., Stefánia-ut 25. Telefon: 296—452

Ismét kapható!

JODCALCOTHEOBROMIN Richter dragée
Dragéenként 0.25 g theobromin-calcium-salicylicumot és 0.05 g kal. jodatumot tartalmaz.
Arteriosklerosis és essentialis hypertonia specifikus gyógyszere.
Richter Gedeon vegyészeti gyár r. t. Budapest X.

III. ÉVFOLYAM BUDAPEST, 1948. JANUÁR 16 1. SZÁM

A gyógyszerész

A MAGYAR MAGÁNALKALMAZOTTAK SZABAD SZAKSZERVEZETE
GYÓGYSZERÉSZ SZAKOSZTÁLYÁNAK HIVATALOS LAPJA

A magyar gyógyszerészet centenáriuma

Már kiszedték és kinyomták azt a cikket, mely felveti a nagy kérdést: „mi hol leszünk a centenáriumban? Hol lesz a helyünk a nagy felvonulásban? Mivel igazolja a magyar gyógyszerészet, hogy eljutott egy uj állomáshoz?"

Annál nagyobb örömmel vesszük tudomásul, hogy tőlünk függetlenül és mégis velünk egy sikon, *Mozsonyi professzor* már sok tekintetben kész tervvel jelentkezett. Mindez akkor merült fel, amikor egy pályázat eldöntésére összehivott biráló bizottság összekerült „*A Gyógyszerész*" szerkesztőségében. Ez az országos jelentőségü mozgalom innen indult ki szakszervezetünk lapjának szellemi mühelyéből.

A gyógyszerészi centenárium központjában az eddigi tervek szerint a „*Gyógyszerész-hét*" megrendezése áll. Ennek megfelelő szakmai, nemzeti és szociális tartalommal való megtöltésére egy külön erre a célra összehivott bizottság alakul. Már el is mentek a meghivók a különböző gyógyszerészi érdekeltségekhez, hogy küldjék ki megbizottaikat. Ezzel a centenáris Gyógyszerészhéttel kapcsolatosan merült fel az a kérdés is: hogyan vehetnénk részt minél többen? hogyan épithetnők bele ebbe a tervbe a szakma minden rétegét, az egész szakmát?

Éppen ezért elsősorban azt ajánljuk, hogy ezt a „Gyógyszerész-hetet" a centenáris év folyamán *kétszer is* megrendezzük. Ha nem is mindkét esetben Pesten, másodszor talán *Szegeden vagy Debrecenben.*

Már most előtérbe került az elszállásolás gondja is. Hány vidéki kartársunkat tudjuk mi magunk elhelyezni, sőt ellátni is esetleg? Hogy minél többen legyünk. Hogy a munkavállaló gyógyszerészek és a törpe-gyógyszertárak tulajdonosai is feljöhessenek.

Felvetjük azt az ötletet is, melyet talán országos viszonylatban is érdemes lenne megvalósitani: *erre az egy hétre cseréljük ki a szakma vidéki és pesti gyógyszerészeit.* Ez különösen a munkavállalókat érdekli, kik másként nem tudnak kimozdulni. Már pedig nekünk az a főcélunk, hogy ebben a nagy népi felvonulásban a mi tömegeink vezessenek.

Oly egyszerüen végrehajtható és mindössze egy hétről van szó. Ha nem is több, mondjuk száz alkalmazott gyógyszerész felkerekedik Pestről vidékre, vidékről Pestre és egyetlen hétre elcserélik munkahelyeiket. Ha ezt a tervet szervezetten nem is sikerülne megvalósitani, adjunk teret a legtágabb egyéni kezdeményezésnek.

Igen nagy érdeklődésre tarthat számot *Mozsonyi* professzornak az a terve is, hogy intézzünk felhivást az ország összes gyógyszerészeihez, minden szakmai vonatkozásu 1848-ból származó emlék felkutatására és beszolgáltatására az Egyetemi Gyógyszerészeti Intézetbe. Legyen az akár tárgy, fénykép vagy okirat. *Mozsonyi* professzor ugy képzeli, hogy ez a remélhetőleg gazdag anyag, alapját képezhetné az ő régi álma: a Gyógyszerészi Muzeum megteremtésének.

Egyelőre csak egy alkalmi előkészitő Bizottság tárgyalt és buzgólkodott. E bizottság önként vállalt szerepe azonban megszünik 1948 január 16-án, amikor a szakmai érdekeltségek kiküldöttei veszik át a szót a Hőgyes Endre-utcában.

Mi azonban már most meg akarunk valamit mondani. Mi ezen a Gyógyszerész-héten csak ugy érezhetjük otthon magunkat, *ha egyetlen napon sem feledkezünk meg 1848. és 1948, a két döntő évszám nemzeti és szociális tartalmáról.* Éppen ezért kivánjuk és nem hisszük, hogy ne csatlakozzék hozzánk mindenki: *ne muljon el egyetlen napja sem a Gyógyszerész-hétnek,* hogy erről ne beszéljenek iróink, ujságiróink, politikusaink és szocialista tudósaink. *Két tudományos előadás között minden nap csak egy negyedórára . . .*

Most pedig kezdődjék a magyar gyógyszerészet centenáriumi éve! . . .

Egyszerüsitett arsen-kimutatás gyógyszerészi használatra

KÖZLEMÉNY A PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM SZERVES ÉS GYÓGYSZERÉSZI KÉMIAI INTÉZETÉBŐL. — IGAZGATÓ: DR. SZÉKI TIBOR EGYET. NYILV. R. TANÁR.)

Irták: DR. VÉGH ANTAL és DR. KOVÁCS LÁSZLÓ

A magyar gyógyszerkönyv II. kiadása még a kényes, tulérzékeny és mégis kevésbbé jellemző Gutzeit-próbát irta elő az arsen szennyezés kimutatására. A III. kiadásban már, mint a többi országok akkori gyógyszerkönyveiben is, a Bettendorf-féle próbát találjuk és ezt vette át a IV. kiadásu gyógyszerkönyvünk (Ph. Hg IV.) is. A kémszer tudvalelőleg stannochloridnak legtöményebb sósavval készült 10%-os oldata; a vizsgálat menete: 2 kcm oldathoz 10 kcm Bettendorf-féle reagenst adva az elegyet egyszer forrásig hevitjük és kihülni hagyjuk. Ha félórán belül sárgás-barna szin jelénik meg, akkor az illető vegyszer már oly mennyiségben tartalmaz arsent, amely azt gyógyászati célra alkalmatlanná teszi.

Ez a reagens elsősorban is drága és a háborus viszonyok között beszerezhetetlen. Mint rendkivül erős redukálószer a levegő oxigénjének hatására oxidálódik, tehát veszit hatóképességéből. A gyógyszerkönyv egyenesen meg is tiltja a régi megromlott készitmény használatát és egyuttal megszabja azt az érzékenységi határt (0.1 mg As_2O_3 = 0,0758 mg As), amellyel a fent megadott körülmények között még pozitiv reakciót kell hogy adjon a Bettendorf reagens. A gyógyszertári laboratórium számára a drágaságán kivül nehézkessé teszi alkalmazását, hogy lényegében 30—38%-os sósav, tehát a reagens üvegeken a laboratoriumban mindig jelenlevő ammoniával a sósav „gőzök" fehér bevonatot képeznek ammoniumchlorid alakjában. Méginkább észlelhető ez a kellemetlen sajátság a vizsgálatnál, mikor a forralás következtében sósav-gáz kerül a levegőbe, ami nem csak ammoniumchlorid „füstöt" okoz, de belélegzése sem kellemes.

Az ujabb kiadásu külföldi gyógyszerkönyvek a stannochlorid helyet a jóval olcsóbb hypophosphorossav alkalmazására tértek át, de még mindig 36—38%-os sósavat irtak elő a reagensként választott hypophosphit oldására. A hypophosphit sósavas oldata egyszerübben állitható elő, mint a stannochloridé és kevésbbé oxidabilis is.

Az arsen vegyületek és hypophosphit közt lezajló vegyfolyamatot először Vogel (1) irta le 1838-ban. Vogel arsentartalmu „alacsonyabb" phosphorsav bepárologtatásakor észlelte először, hogy az arsen redukálódik. Az ezt követő időben azt gondolták, hogy a reakció csak a tökéletes bepárologtatáskor következik be. Thiele (2) volt az, aki bebizonyitotta, hogy nem szükséges a szárazra párolás, mert a redukció vizfürdőn történő melegitésre is bekövetkezik. Thiele doktori-értekezésében foglalkozik az arsen redukciójával s itt közölt vizsgálataival bebizonyitotta, hogy kénsavas közegben a hypophosphoros-sav nem redukálja az arsent, de chlorid ion adva az oldathoz, a redukció bekövetkezik. Általában megállapitja, hogy haloid ionok jelenléte gyorsitja az arsen redukciót. Thiele a régebbi felfogással szemben azt is bizonyitotta, hogy hasonló körülmények között a bismut és antimon-sók nem redukálódnak, a réz-sók azonban zavarnak. Thiele vizsgálataival kb. egyidőben más szerzők is foglalkoztak a hypophosphitos redukcióval. Loof (3), Atterberg (4), Bougault (5) közölnek egymástól függetlenül különböző előiratokat. Az arsen kimutatására alkálihypophosphitek tömény sósavas oldatát használták s a reakciós elegyet rövidebb-hosszabb ideig vizfürdőn melegitették. Kolthoff (6) a korábbi előiratokat annyiban módositotta, hogy kálium-jodid hozzáadásával fokozta az érzékenységet. Deussen (7) az eddigi előiratoktól eltérően alkálihypophosphit helyett calciumhypophosphitet használt. A melegitést ő is ½—1 órán át vizfürdőn végezteti. Sulfát ion jelenlétében szerinte, a keletkezett calciumsulfát miatt, a reakció nem használható.

Paul, Dietzel és Wagner (8) a VI. német gyógyszerkönyv (Ph. G. VI.) előmunkálataival kapcsolatban abból a szempontból ellenőrizték a hypophosphites próbát, hogy az antimon, bismut, vas és réz nem redukálódik-e ennek a rendkivül erélyes redukálószernek a hatására és ezáltal nem zavarják-e az arsen kimutatást. Szerintük a réz-ionok zavarnak, az antimon és bismut ionok nem. A ferri-sóknál azt tapasztalták, hogy azok a hypophosphit hatására nem redukálódnak teljesen és oldatuk tökéletes elszinteleniitése — ami az arsennyomok kimutatásának elengedhetetlen feltétele — csak stannochlorid hozzáadásával érhető el.

A Ph. G. VI. 1926-ban az arsen kimutatására a hypophosphites eljárást tette hivatalossá, tehát csaknem 100 év kellett ahhoz, hogy a Vogel által felismert reakció gyógyszerkönyvi módszerré váljék, noha a Thiele disszertációja nyomán Loof már 1890-ben ajánlotta a német gyógyszerkönyv III. kiadása számára. Az 1933-ban kiadott svájci gyógyszerkönyv (Ph. H. V.) szintén a sósavas hypophosphitos reagenst irja elő a Bettendorf reagens helyett.

A Ph. G. VI. szerint az arsen reagens ugy készül, hogy a natriumhypophosphit 33%-os vizes oldatát négy és félszeres legtöményebb sósavval elegyitik; a kivált natriumchlorid-kristályokról leöntött oldatból esetenkint megállapitott mennyiséget kell használni a vizsgálathoz s a reakcióselegyet 10 percig kell vizfürdőn melegiteni. Az előzőek alapján érthető, hogy a ferrichloridban történő arsen kimutatás esetében a Ph. G. VI. megjegyzi, hogy az arsen-mentes készitmény vizsgálatánál sem, szintelenedik el tökéletesen az oldat, mert a ferri-vas nem redukálódik teljesen és halványzöld szinü oldatot kapunk. A ferri-vas tökéletes redukciójának elérésére ebben az esetben még kevés stannochloridot is kell az oldathoz adni.

A hypophosphitek mennyileges meghatározásának vizsgálatakor (9) azt tapasztaltuk, hogy a legkülönbözőbb calciumhypophosphit minták feltünő jó minőségüek, ezzel szemben a nedvszivó alkálihypophosphitek több-kevesebb phosphit szenyezést tartalmaznak, holott

Egy ember, kettő és három

Irta: SZOLNOKI ANDRÁS

Amikor az emberfia kiválasztja asszonyát és megnősül: megkettőzi magát; amikor gyermeke születik: megháromszorozza az életét. Régóta szorit ennek az átmenetnek a gondja; most megpróbálom leirni.

Cserépkályhát rakattunk. Naphosszat nézte a kedves, hogy emelkedik a fehér készség a sarokban. Azután elkészült a mester a munkájával s visszamaradt utána a dézsa, veder, agyag; olyan lett a szobánk, mintha önnön lucskában kivánna tovahajózni. A mester elment, a kedves megvetett — mint évek óta — a szelid zugolyban. Másnap alig várta, hogy eltünjek, cepekedett a holmikkal, felsurolta a padlót, tüntette a sokujjnyi port. Legvégül gömbölyü hasát maga előtt tologatva, lefelé indult a pincébe. Kis kosárban felhordta a fát és befütött. Ebből lett a baj. Késő délután ott leltem a széken ülve, nagyokat szuszogva.

— Gyere — mondta —, siessünk, megvesszük a pelenkákat.

A számolt pénze tenyerében kucorgott, kanfogott s elindultunk az esőben. Félóra mulva megelett a pelenka, pólyácska, miegyéb s alig ...k velük haza, alig rételte össze gondosan a paplanát, ujra leült a székre. Mély lélegzet szakadt fel belőle:

— Azt hiszem, még beérünk a kórházba.

Beértünk, de okosan épitette, aki épitette azt a kórházat, nem messzibbre egy kőhajitásnál. Éjfélkor megérkezett a gyermek.

Tulkorán köszöntött ránk a fiucska, gondolom éppen a dézsák és a nehéz agyag miatt, amelyekkel a kedves veszkődött — de mégis csak itt volt már és nem tett kárt az anyjában sem. Szerényen jött, mint általában a szegények, öklömnyi vakarcs a nagyobb és büszkébb vakarcsok közt, az orvos sem sok bizalommal szemlélte.

— Talán megmarad — felelte kérdésemre a doktor, nyilván nem akart még jobban keseriteni.

A kedves meg elővigyázatosan a szája elébe illesztette ujját, ugy sugta:

— Ne szólj senkinek . . . — Arra gondolt, hátha odébbáll a percnyi életecske, minek röppenjen a hire.

Azóta hárman vagyunk, a kedves a kórházi ágyon, a fiucska a melegitőben, én meg az agyagszagu szobácskában. Éjjel ébren virrasztok és nézem a vadonat uj cserépkályhát. Néha ugy érzem, felugrom és beletaposok a hófehér hasába, később összeszedem magam, rendezem gondolataimat és visszahuppanok. Persze, gyülölöm a gyönyörü kályhát és csakazértsem fütök belé, tehát fázom. Szokásom szerint hideg bánat és viszonylagos éhség ellenében verseket olvasok. Például vagy százszor elmormolom kedvenc soraimat szegény Oláh Gábortól: „Álmaim délibáb vizébe huzták — Vándordaru csapatjukat" és Oláh, „a jámbor parasztapák paraszt fia" egyszerre biztat és melegit. Lassan mulnak az órák, ugy kusznak a verssorok után, mint a szerelmeskedő bogarak. Végre megszán és szürke ecsetjét bedugja ablakomon a hajnal.

Még néhány nap és megtudom: tetézi-e gondjaimat és reménységemet a fiam, vagy behuzza puha ölébe az anyaföld? Sorsába nyugszik az ember, ha bölcs, de nékem minden bölcsességem, hogy lázadó és e világ helyébe egy másik világot követelő vagyok. A nyitott rádió bömböl, miközben e sorokat irom: „A külügyminiszterhelyettesek nem egyeztek meg . . ." Miről egyezkednek e pillanatban? Lényegében nem érdekel, önző vagyok, fiam született. Szerte a világban, Kanadában, Afrikában és Azerbeidzsánban ugyanezt érzik a fiatal apák. Ma és holnap és holnapután, tiz év előtt és husz év mulva, egyformán éreznek. A külügyminiszterhelyettesek és nyomukban az igazándiak majd megfogalmazzák céltudatos mondataikat a világ alszik egyet rá; aztán kitör a béke, vagy a háboru. De mindezeken tul van a család és a cserépkályha, a gond, a szegénység és a féltés. Apró, szégyenlnivaló, örök emberi dolgok lélegzenek a szinen, a világtörténelem kulisszái előtt, és ezek a hiuságok és hiábavalóságok ágálnak és alábuknak. Ők a mi életünk valóságos tartalma. Mert ha a fene fenét eszik is, a korombéli halandó élete cserépkályha, koraszülés, kenyérjegyek és verssorok közé ágyazódik, miként a mondat vesszők és pontok közibe. Ki tudná megmondani: hol kezdődik az egyén lázadása és hol végződik a közösségé? S ki merné tagadni, hogy e kétféle lázadás egyaránt az immanens békevágyból kelt?

Aki e sorokat olvasod, azt vélhetnéd, furfangosan kevertem bennük életünk politikai tartalmát, cselszövő vagyok, holott tévedsz: e hétköznapi panasztól aligha áll valami távolabb, mint a lázadás. Nézz magadba: te és ő, mi valamennyien a békéért ráncoljuk homlokunkat, érette lázadunk fel harcrakész hatalmuk ellen. Ezt sikitja az őszi eső, kedvesünk elhagyott kabátujja, a gyermek és szobánk falán a szerencsepatkó . . .

Mélységesen haragszom magamra, amiért bele akartam talpalni a cserépkályhába. A valódi tettes mindig a szegénység és a gyámoltalanság. Amitől pedig, ha Isten nem, az eszünk óvjon mindnyájunkat.

a phosphit már nem tudja redukálni olyan mértékben az arsent. Ezért gondoltunk arra, hogy midőn a Bettendorf reagens helyett a hypophosphitos reakciót ajánljuk, a calciumhypophosphitot választjuk, noha erről Deussen azt állapitotta meg, hogy sulfát jelenlétében nem használható.

Vizsgálataink során arra törekedtünk, hogy a gyógyszerkönyvünk megkivánt érzékenységi határ csökkentése nélkül miként lehetne a calciumhypophosphitot olyan általános arsen reagensnek alkalmazni, mint a stannochloridos reagens volt, még abban az esetben is, ha a sósav koncentrációjával szándékosan alább szállunk, abból a célból, hogy a sósav-gázok ne zavarjanak. Kisérleteink szerint kb. 10%-os sósav koncentráció az, amely alatt a reakció kevésbbé érzékeny, viszont 15% sósav koncentráció fölött a reakció érzékenysége nem növekszik, sőt a legtöményebb sósavban a reakció sebessége némileg csökken is. Ezen tapasztalatunk szerint tehát lehetséges az arsen kimutatást igy alacsonyabb koncentrációju sósavval végezni, tehát a kellemetlen sósav „gőzök" elkerülésével, mert tudvalevőleg a 20%-osnál higabb sósavoldat forralásakor sósav-gáz az oldatból nem távozik.

További egyszerüsités céljából ajánljuk, hogy a készletben tartandó, sósavval készült calciumhypophosphit oldat helyett szilárd calciumhypophosphitot alkalmazzunk. Vizsgálataink során ugyanis minden calciumhypophosphit mintát arsen mentesnek találtunk.

A reakció érzékenységének és a várakozási időtartamának megállapitására a következő kisérlet-sorozatot végeztük: 5 kcm reagens (5n = kb. 18½) sósavban feloldotunk 0,5 g calciumhypophosphitot és felforraltuk (ha az elegy szintelen maradt, a reagenseink arsen mentesek) és ehhez az elegyhez adtunk a vizsgálandó anyagból, vagy ennek ugyancsak reagens sósavval készült oldatából 2 kcm-t. Az ujból felforralt elegy a következő várakozási idők alatt szineződött: (meg kell azonban jegyezni, hogy a táblázatban a II.-el jelzett próbákban a várakozási idő alatt forró vizfürdőbe állitottuk a kémcsövet.)

	I			II		
As_2O_3	3'	5'	10'	10'	15'	30'
0,1 mg	±	+	+			
0,05 „	—	±	+	+	+	+
0,025 „	—	—	+	—	+	+
0,01 „				—	—	+

A gyógyszerkönyvünk által megkivánt érzékenység (0,1 mg As_2O_3) tehát a felforralást követő 5 percen belül biztosan elérhető.

Mint emlitettük, a különböző calciumhypophosphiteket mindig arsen menteseknek találtuk. (A reakció előtt — reagens sósavban oldva a calciumhypophosphitot és az elegyet felforralva — mindig külön meggyőződtünk a reagensek arsen mentességéről.) A mai viszonyok között azonban könnyen előfordul, hogy nem áll rendelkezésünkre arsen-mentes sósav. Az esetben, ha a kb. 18%-os reagens sósavunk kevés arsent tartalmaz, feloldunk benne 5% calciumhypophosphitot, hozzáadunk 5% finom üvegport és az egészet felforraljuk. Az oldat ilyenkor barna szinü lesz, de 8—10 óra alatt az üvegpor leülepedik, a kiredukálódott arsent magával rántja és ennek mennyiségétől függően az üledék sárgás-barna vagy barna szinü lesz, de fölötte a folyadék kristálytiszta, szintelen. Az üvegporral leöntött arsen-mentes sósav tartalmaz ugyan hypophosphitot, ez azonban a reakció érzékenységét nem befolyásolja. Az üvegpor hozzáadása lényegesen meggyorsitja az arsen leülepedését. (A stannochloriddal hasonló esetben még üvegpor hozzáadásával sem lehetett 24 óránál hamarabb elérni tökéletes ülepedést, ill. elszintelenedést.)

Az általunk ajánlott kivitelezésben megvizsgáltunk minden olyan készitményt, amelyiknél a Ph. Hg. IV. előirja az arsen vizsgálatot a Bettendorf reagenssel. Elsősorban is megállapitottuk azt, hogy a megadott koncentrációs viszonyok között és a forralást követő 5 percnyi várakozás után az 0,1 mg As_2O_3 minden esetben biztosan kimutatható volt. A sulfatoknál sem zavart a leváló calciumsulfát; a csapadék fehér szine szinte még élesebbé teszi az észlelést.

A ferri-sók, a bismutsubnitrát és a hánytatóborkő esetében azonban csak ettől az általános előirattól eltérően lehet alkalmazni a reakciót. A ferri-sóknál, mint emlitettük, a Ph. G. VI. és a Ph. H. IV. csak stannochlorid hozzáadásával tudta elérni a ferrichlorid teljes redukcióját és ezáltal az oldat teljes elszintelenedését. Vizsgálatainknál tapasztaltuk, hogy a ferri-ion és a hypophosphit-ion között lezajló reakció egyensulyhoz vezet és ez az egyensuly a hypophoshit mennyiségének növelésével teljesen eltolható a ferri tökéletes redukciójáig. Ugyanis, ha 2 kcm 10%-os ferrichlorid oldathoz 5 kcm olyan reagens sósavat adtunk, melyben 5 g calciumhypophosphitot oldottunk, először fehér csapadék válik le (ferrihypophosphit), ez forraláskor halvány barna szinnel oldódik, de 3 percen belül elszintelenedik az oldat. A próba tehát akkor pozitiv arsenre (0,1 mg As_2O_3-nak megfelelő), ha a halvány barna szin 3 perc után is megmarad, illetve a forralástól számitott 5 percen belül ujra megjelenik.

Az emlitett gyógyszerkönyvek (Ph. G. VI. és Ph. H. V.) azért nem tudták elérni a ferrichlorid teljes redukcióját, mert oldatban alkalmazván a hypophoshitot, nem gondolhattak a hypophosphit mennyiségének tizszeresre való növelésére.

A bismutsubnitrat esetében a sósav tartalmu reagens a nitrát-ion jelenléte miatt nem engedi meg a reakció sebességének forralással növelését (királyviz képződés). A Ph. Hg. III. és IV. a Bettendorf reakciót hidegen alkalmazza, viszont egy órai várakozást ir elő. A Ph. G. VI. ezt a nehézséget ugy iparkodik megkerülni, hogy arsenre a tartalmi meghatározás céljára kiizzitott sót vizsgálgatja. Ilyenkor ugyanis bismut-trioxid marad vissza (az arsen mint As_2O_3 ill. As_2O_5) és ezt sósavban oldva már vizsgálhatjuk arsenre. A Ph. H. V. hasonló szellemben jár el. Tapasztalataink szerint a hypophosphit és arsen közt a reakció sebessége hidegen is olyan nagy, hogy a Bismuthum subnitricumban az általunk ajánlott koncentrációs viszonyok között is hidegen már fél órán belül kimutatható 0,1 mg As_2O_3.

A Kalium-Stibium tartaricum-ban a Ph. Hg. IV. tömény sósavas közegben kénhydrogénnel vizsgáltat arsenre, mert a szabályos Bettendorf-reakció esetében forralás hatására az antimon is redukálódik. A Merck gyár előirata (10) az antimonoxidoknál az arsen szennyezés kimutatására a stannochloridos próbát irja elő hidegen egy órai várakozással. Tapasztalataink szerint

a hánytatóborkő esetében is elvégezhető a calciumhypophosphitos reakció, ha a reagens sósav helyett a legtöményebb (36—38%) sósavat használjuk, mert emellett a sav koncentráció mellett az antimon nem válik ki. Ha 2 kcm legtöményebb sósavban oldott 0,25 g hánytató borkövet olyan 5 kcm legtöményebb sósavhoz adtuk, amelyikben előzőleg 0,5 g calciumhypophosphitot oldottunk, felforralás után 5 perc mulva szineződés nem volt észlelhető; ha azonban az elegyhez még 0,1 mg As_2O_3-nak megfelelő arsen szennyezést is juttattunk, 5 perc mulva határozott halvány sárgás-barna szin mutatkozott.

A cuprisulfátban a gyógyszerkönyv arsenra nem vizsgáltat. A hypophosphitos reakcióra vonatkozóan az irodalomban ellentétes adatok találhatók. Az általuk ajánlott módon végezve a kisérletet, azaz 0,25 g cuprisulfátot adva 2 kcm reagens sósavban s ezt az oldatot 0,5 g calciumhypophosphitot tartalmazó 5 kcm reagens sósavhoz adva, először erős zöld szineződést tapasztaltunk amely csakhamar — hidegen is —, eltünt, forraláskor pedig más szinváltozás nem történt. Azonban, ha az elegy 0,1 mg As_2O_3-nak megfelelő arsen szennyezést tartalmazott, a forralás után 5 percre, az előzően elszintelenedett oldat határozottan sárgás-barnára szineződött a kiredukálódott szinarsentől.

Irodalom:

1) A. Vogel: Journ. f. Prak. Chem. 13, 55.

2) J. Thiele: Annal. der Chemie und Pharm. 55. 265. (1891.)

3) G. Loof: Apoth. Zeitung 293. (1890.) és Pharm. Zentralhall. 31. 393. (1830.)

4) A. Attenberg: Chem. Zeitung 25. 264. (1901.)

5) J. Bougalt: Chem. Zeitung Rep. 26. 175. (1902)

6) Kolthoff: Pharm. Zentralhall. 63. 348. (1922).

7) E. Deussen: Archiv der Pharm. 264. 355. (926)

8) Th. Paul, R. Dietzel és C. Wagner: Archiv und Berichte 264. 504. (1926).

9) Végh—Kovács: Magyar Gyógyszertud. Társ. Értesitője 21. 200. (1947)

10) Merk: Prüfung der Chem. Reag. auf Reinheit V. kiadás. (1939)

Szent Péter

gyógyszervegyészeti laboratórium

Liquor Hypnobromid 300 gr.
Liquor Hypnobromid 180 gr. pénztári
Digestol pulv. 150 gr.
Sedival syr. 200 gr.
Sedival tabl. 10 db
Sedival tabl 20 db.
Primoverol syr. 120 gr.
Primoverol syr. 120 gr. pénztári
Primolax tabl. 12 drb-os pénztári
Primolax 30 db

Állandóan kapható

CIBA

KÉSZITMÉNYEK:

Agomensin dragée, injekció
Androstin dragée, injekció
Atochinol dragée, kenőcs
Carbantren granula
Cibalgin tabletta, oldat, kúp
Cibazol tabletta
Coagulen por, injekció
Coramin oldat, injekció
Coramin-R tabletta
Digifolin tabletta, oldat
Diocain por
Elbon tabletta
Entero-Vioform tabletta
Esidron injekció
Lutocyclin tabletta, injekció: 2, 5 és 10 mg
Neuro-Trasentin dragée
Ovocyclin tabletta: 0.1 és 1 mg;
injekció: 1 és 5 mg; kenőcs
Perandren injekció: 25 mg; kenőcs, oldat
Percain tabletta, injekció
Percainal kenőcs
Percorten injekció: 5 és 10 mg
Peristaltin dragée, injekció
Phytin tabletta
Priscol tabletta, injekció, kenőcs, oldat
Privin oldat
Prokliman dragée
Resyl injekció, oldat
Sistomensin dragée, injekció
Spasmo-Cibalgin dragée, kúp
Trasentin dragée, injekció, kúp

CIBA AKTIENGESELLSCHAFT, BASEL
(Svájc)

Magyarországi képviselő:
JAKITSCH JÁNOS
BUDAPEST, V., MÉRLEG-UTCA 2.

Ha valamelyik készitményünket a fentiek közül a nagykereskedők defektálnák, szíveskedjék velünk érintkezésbe lépni.

Szakmai krónika

Irja: Székely Jenő

CENTENÁRIUM

Szerte az országban plakátok hirdetik, hogy száz esztendő telt el 1848 óta. 1848—1948-ig. Ma már pontosan rámutathatunk arra, hogy azok az eszmék, melyek száz évvel ezelőtt az egész világ figyelmét felénk fordították, a felszabadulással megvalósultak. A szabadságharc leverését követő évszázados tunyaságot és sötétséget csak az 1918—1919-i forradalmak szakitották meg. Csak ez a két évszám birkózott közben azzal a sürü, mesterséges ködtel, mely nem csak az utakat takarta el előlünk, hanem magát az embert is elzárta az ember elől.

De ma három éve már Debrecen felől felzengett és az egész országot megmozgatta a diadalmas szózat: azé a föld, aki megmüveli! És egy másik szózat, mely a munkásság, a parasztság és a haladó értelmiség összefogását sürgeti indulo népi demokráciánk felépitésére. Ha ma Petőfi lobogó fiatalságával megjelenne közöttünk és szétnézne az országban, — itthon érezné magát e hazában.

Ez a centenárium azonban bennünket, gyógyszerészeket is kötelez. Országos terv szerint, minden szakma, a müvészet, a tudomány és a sport minden ága felvonul és kiveszi részét a nagy évforduló méltó megünnepléséből. Pályadijak százait tüzték ki, hogy uj müvekkel és tervekkel még erősebben kihangsulyozzák egy kivételes ünnepi esztendő jelentőségét.

Vessük fel mi is a kérdést: mi hol leszünk a centenáriumban? Hol lesz a helyünk a nagy felvonulásban? Mivel igazolja a magyar gyógyszerészet, hogy a felszabadulás után eljutott egy uj állomáshoz?

Mert nem elég, ha régi könyvekben és folyóiratokban böngészünk és rámutatunk, hogy lám: Stupa György, Tamásy Károly és Ternajgó József gyógyszerészek, mint nemzetőr-századosok végigküzdötték a száz év előtti szabadságharcot. Felemlithetnők Gerzsó Jánost, Jeney Lajost és még sok kitünő kartársunkat, akik 1848-ban a honvédség soraiban harcoltak. Az sem jelentene sokat, ha felkutatnók az 1848-ban erigált gyógyszertárakat. Száz év nem is olyan nagy idő egy patika életében és az összefüggés sem bizonyos az akkori idők szellemével. Hivatkozhatnánk Thán Károly professzorra is.

De nekünk most arról kellene beszámolnunk, hogy az 1876-os gyógyszerészi törvény óta, micsoda forradalmi változtatást sürgettünk ki. Mert valljuk be, hogy az 1876-os törvény óta inkább visszafelé haladtunk, mint előre.

Tehetetlenül állunk és dadogva kérdezzük: kinek a büne? Ki akarta ezt igy? Ki szabta ezt a pályát alig száz ember testére? Ki és miért engedte meg az 1876-os törvény fokozatos megcsonkitását? Ki sikkasztotta el évtizedről évtizedre, évről évre — a közösség, a szociális együtthaladás gondolatát? ... Keressük a hibát. A korban és magunkban. Az örök emberi önzésben. Egyesek telhetetlen gazdagodási vágyában. Abban az egyre nyiltabban érvényesülő „jogszokásban", hogy minden terhet a dolgozó osztály hátára raktak. Hadd cipeljék a puposok a sulyos hátizsákot.

Ne szépitsünk semmit. Ha már nagy eredményekről nem is számolhatunk be, legalább vonjuk le becsületesen ennek a történelmünk legjelentősebb centenáriumának kötelező tanulságait. A magunk területén.

FELSZABADULÁS

Mi, a szakszervezetekbe, főként a két munkáspártba tömörült gyógyszerészek, csak a felszabadulás óta lehetünk felelősek e szakma életéért. Még igy sem egészen. Igen sok és különféle erő működött, mely a legszociálisabb célkitüzéseket is megbénitotta. Gyakran éppen a belső harcok akadályozták meg az egységes kiállást.

Ami mégis történt, csak tapogatódzásnak számit valami időálló megoldás felé. A kollektiv jogositvány is ezen az uton merült fel és maradt el véglegesen. A földreform analógiája lepergett róla és afféle torz magántulajdon-védelemmé bátortalanodott. Egy gyógyszertár nem osztható el — öt és tizholdas kisbirtokokra. Valójában az ember bukott meg ezekben a tervekben. Az ember, ki még nem jutott el odáig, hogy a magántulajdonban kollektiv-lényegét alakuljon át. Nem is nagyon iparkodott.

Pedig sokan a gyógyszerészek közül, éppen akkor huzódtak közelebb ehhez a szakszervezeti jogreform-tervezethez, amikor mi, haladóbb szellemü harcosai a szakmának, már régen rájöttünk a tarthatatlanságára.

IGY NEM MARADHAT

Ezt lényegében mindenki belátta. De a Gazdasági Főtanács emlékezetes átiratára egyszerre zsebükhöz kaptak az érdekeltek. Az egyik attól félt, hogy kivesznek belőle, a másik, hogy az előre elhatározott időre nem birja megduzzasztani. Ezzel kapcsolatosan alig beszélt valaki a szakma szinvonaláról, ellenben annál többet az elmaradó kereseti lehetőségekről. Megindultak a támadások. A községesitett gyógyszertárakat például a községi lóhusszékekhez hasonlitották. Az efféle megnyilatkozásokat már állitólag a szakma szinvonalát akarták megvédeni.

Hamarosan a készülő törvényjavaslatból is kiszivárgott valami. „Az ember tragédiája" egyik jelenetében a homousion és a homoiusion miatt tört ki a háboruság. Egy „i" betü miatt. Nálunk hónapokon át egy „is" szócskán vitáztak a napkeleti bölcsek. Ezt a két betüt méregették, értékelték, ebben reménykedtek, ettől vártak mindent. Megpróbálták két s-sel irni, hogy keményebb állásfoglalást jelentsen. Is. Iss!

A törvényjavaslat értelmében ugyanis községek és intézmények is kaphatnak gyógyszertári jogositványt. Ezért jutott olyan hatalmas szerephez ez a jelentéktelen szócska. Megkezdődtek a találgatások. Ha azok is, akkor főként egyéni jogositványok lesznek. És már meg is indult a többé-kevésbbé egyoldalu fellépés. Ennek egyetlen kifejezett célja: az is jelentőségének letörése. Oldalakat irhatnánk arról a céltudatos hadakozásról, mely mindenkit sorompóba állitott, aki mentett vagy akart valamit.

MEMORANDUMOK

Hogy hány jutott el közülük illetékes helyre, azt csak a népjóléti minisztérium tudná megmondani. Mert ezen a vonalon az utolsó hónapokat általában a memorandumok korának lehetne nevezni. Ha öt ember találkozott az utcán, vagy kávéházban és megállapodtak szakma- és érdek-közösségükben, azonnal megszületett egy fürge és követelő memorandum. Ezek a papirosok általában minden tervezett reformot elleneztek és szellemes tized-megoldásokat ajánlottak a jelenlegi állapotok fenntartására. A szakmai föld alól nyilt és titkos erők bujtak elő és segitették, támogatták egymást.

Még engem is figyelmeztetett valaki hogy az elkövekező hetekben ugy fogjak tollat a kezembe, hogy egyetlen pillanatra se feledkezzem meg arról: milyen borzalmas merénylet készül a magyar gyógyszerészet ellen. Mert ma minden tollforgató ember, elsősorban a szaklap szerkesztője, felelős ennek a szakmának a jövőjéért ...

Lehet, hogy arra gondoltak, azt remélték, én magam is nekirugaszkodom egy nyilvános memorandumunk. Ezt a hitüket valószinüleg arra a köztudomásu tényre, épitették, hogy a szakmámat mindenek fölött szeretem és mindent elkövetek a dolgozó gyógyszerészek, a gyógyszertári dolgozók jobb jövője érdekében. Nyilván azt sem tévesztették szem elől, hogy a toll emberét elsősorban a közegészségügy áldozatos szolgálata kötelezi.

Azt is nekem szegezték, hogy szakszervezeti lap vagyunk és a szakszervezet ennek a kérdésnek elbirálásában nem egészen egységes. Erre nem felelhetek mást: szaklapunk a szakszervezeti tagságé. Amint a multban, ugy a jövőben is helyt ad minden különvéleménynek (lásd: községi lóhusszék). De a szerkesztőknek is van annyi joguk, mint bármelyik szakszervezeti tagnak. Meg kellett mondanom azonban azt is, hogy ma már szembe kell néznünk a magyar gyógyszerészet uj alakulásával. Már most bele kell illeszkednünk. El kell temetnünk belénk nevelt vágyainkat és rá kell lépnünk a közegészségügy utjára. Ha el is ismerem, hogy eddig is ez volt a célunk, főként a közegészségügy vonalán, de holnap már fokozottan ügyelnünk kell, nehogy éppen a közösség szolgálatában utat tévesszthessünk.

KÉT MEMORANDUM

Kettő a sok közül, mely valóban eljutott az illetékes helyig. Az egyik a tulajdonosi érdekeltségeké, a másik az egyetemi hallgatóké, közelebbről a tulajdonos-gyerekek felterjesztése. Mind a két tiltakozást a törvényjavaslat ellen, maguk az érdekeltek személyesen adták át a miniszternek. Az egyiket a legtekintélyesebb tulajdonosok, a másikat az ifju tulajdonos-városi gyógyszerészek. Az egyik tiltakozott a községek és intézmények illetéktelen betörése ellen, a másik csak azt kivánta, hogy legalább még ők, legalább még ők beülhessenek az apjuk patikájába. Akik ezért és csak ezért jöttek erre a pályára.

A tulajdonosokhoz nincs sok szavam. Hiszen ők egyelőre minden zavar és zaklatás nélkül benn maradnak a patikájukban. Sőt, sajnos, olyanok is birtokolják gyógyszertári jogositványaikat, akik 1919—1945-ig nem a demokrácia mértéke szerint kaptak jogot az államtól és üzhetik ma ezt a jövedelmező „közegészségügyi iparágat."

A népi demokráciát azonban, már a felszabadulás első pillanatától kezdve, nem a tulajdonosok, hanem a munkásság épiti. Maga a népi demokrácia is elsősorban erre az erőre támaszkodik. A munkásság öntudatos, minden áldozatot vállaló munkájára épitette fel az egész hároméves tervet. Természetesen ennek a hároméves tervnek egyik fő célja, hogy ebben az országban azok éljenek jól, azok éljenek egyre jobban, akik ezt a hatalmas épitő munkát fizika és szellemi erejükkel diadalra viszik.

Én magam mindig ugy képzeltem, hogy az ifjuság ezen az uton halad. Csak ezen az uton haladhat. Hiszen valójában az ő jövőjüket épitjük. A centenárium évében nem akarok, de talán nem ártana az 1848-as szabadságharcra hivatkozni. Az akkori ifjuságra.

Egészen bizonyos, hogy azzal a memorandummal nem mindenki vállalt közösséget. Az egyetemi felvételek idején én magam is jelen voltam a karközi bizottság egy ülésén. Akkor azon voltunk, hogy a földmüves és postaaltiszt gyerekét vegyük fel és ne a bankigazgatókét. A földmüvesek és postaaltisztek fiai és leányai nem irták alá ezt a memorandumot. Az ő apjuknak nincsen patikája. De nem is az ő érdekeiket képviselte az a bizonyos ifjusági memorandum.

A NAPISAJTÓ

Mostanában erősen divatba jöttünk. Egyre gyakrabban foglalkoznak velünk. Sajnos, nem mindig tárgyilagosan. Csak igen ritkán jóindulatuan. Sok esetben hiányos vagy ferde értesülések alapján, nem egyszer rokoni vagy egyenesen testvéri sugalmazásra teljesen megtévesztő szempontokat domboritanak ki a nagyérdemü közönség tájékoztatására. Pedig nem ártana, ha ilyen esetekben a napisajtó érintkezésbe lépne a szaksajtóval, hogy a befutott adatok hitelességét ellenőrizze. Csak igy küszöbölhetnék ki azt az érdek-keveredést, mely az efféle közleményekből kiütközik.

Ennek az érdek-keveredésnek szinte iskolapéldája a „Reggel" egymást követő két tudósitása. A cikk ugy kezdődik, mintha kimondottan a gyógyszertári dolgozók jelenlegi szociális helyzetét és „biztonságát" védelmezné a készülő törvényjavaslattal szemben. Tudni véli, hogy „a gyógyszertárak alkalmazottai a városi, illetve az állami tisztviselőstátusba kerülnek . . . és az állami tisztviselők ranglétráján nem juthatnak magasabbra, mint a VIII. fizetési osztályig' . . ."

Hogy a jelenlegi kollektiv-szerződés mellett mit jelent a munka, egy állás biztonsága, azt mi nagyon jól tudjuk. Minden munka csak átmeneti kenyér és addig tart, mig a munkaadó rá nem un a régi szolgára. A felmondási idő már nem kenyér. Különösen idősebb kartársaink számára. Ezt az állapotot igazán kár védelmezni. Bün az összesség ellen.

ÁLLAMI TISZTVISELŐSTÁTUS

Ez igy nem igaz és erről nem volt szó soha. Ilyesmivel nem is foglalkozik a törvényjavaslat. Igenis, mi harcolunk a kollektiv-szerződés megtartásáért és kiterjesztéséért. Igenis, mi azt akarjuk, hogy minden gyógyszerésznek meglegyen az emberi megélhetése. De ugyanugy mindent elkövetünk azért is, hogy ebben a szakmában minden dolgozni tudó és akaró kartársunknak megadjuk a munka igazi biztonságát.

Ebben a kérdésben különben maga a miniszter mondotta ki a döntő szót, amikor kijelentette, hogy szakszervezetünk erején és egyenlen mulik, hogy a kollektiv-szerződést az intézményekkel is elfogadtassa. Az pedig egészen bizonyos, hogy ebben a kérdésben mindig erős és egységes lesz szakszervezetünk.

A munkásság egyetemes célja nem lehet más, csak hogy felépitse ezt a lerombolt országot. Feltétel nélkül és minden áron. Csak igy számithatunk arra, hogy életszinvonalunk emelkedni fog. De ugyanilyen mértékben meg kell javulnia az állami alkalmazottak életszinvonalának is.

Ha jogokat akarunk kivivni magunknak, harcoljunk a saját eszközeinkkel. Maradjunk a magunk területén. Ne keverjük bele az állami alkalmazottakat. Ne hivatkozzunk mindig másokra. És ne engedjük, hogy mások ugy lázitsanak bennünket, hogy anyagi érdekeinket ők akarják megoltalmazni.

Ne feledjük el, hogy nem a munkáspártok sajtójáról beszélünk. Éppen ezért hitetlenkedünk, — bennünket csak hatásos eszköznek tekintenek arra, hogy az egész törvényjavaslatot elgáncsolják. Mert különben ugyan miért fájna a „Reggel"-nek és az érdekelt sugalmazónak, hogy miféle státusba kerülnek a gyógyszertárak dolgozói?

Félre nem érthető önvédelem nyilatkozik meg az efféle közleményekben. A világért sem azért aggódnak, hogy a munkásság életszinvonalát leszállitják. Mi lesz velük? A nagy gyógyszertárak tulajdonosaival. Ez az, ami tollat ad a kézbe. Pedig azt nem tudjuk elképzelni, hogy őket több és nagyobb felelősség serkenti, mint bennünket.

ÁLLAMOSITÁS

„Aggodalmat kelt ugy a gyógyszerész-alkalmazottak, mint a tulajdonosok körében az a terv, hogy nem az egész egészségügyet államositják, hanem csak egyik szektorát, a gyógyszerészetet."

Hallod, kartársam, itt még mindig rólad van szó elsősorban! Figyeld a sorrendet. Először benned kelt aggodalmat az államositás és csak azután a tulajdonosok körében. Arról ne is beszéljünk, hogy egyelőre szó sincs államositásról. De ők felnagyitják a lehetőségeket. Mi még csak községekről és intézményekről beszélünk. Ők már államositanak.

Ne aggódjanak a sugalmazók. Egyszer sor kerül erre is. A népi demokrácia utja erre felé vezet.

Ők azt mondják, hogy ez a törvény a gyakorlatban megbukik. Mi ennek éppen az ellenkezőjéről vagyunk meggyőződve. De nekik még akkor sem érdekük, hogy előre támadjanak. Ha nem vált be, ha a gyakorlat valóban rácáfol erre a jól megalapozott törvényre, ugy annál hamarabb megvalósul az egész közegészségügy államositása.

Hát az fáj a tulajdonosoknak, hogy csak ezt és nem az egészet? Akkor miért nem nyujtottak át a miniszternek egy olyan memorandumot, hogy ha már az egész közegészségügyről nem is lehet szó, legalább az egész gyógyszerészetet államositsák.

Ki tudja, hogy a miniszter, ki akkora megértéssel hallgatott meg ebben a kérdésben minden érdekeltséget, nem méltányolta volna-e ezt az egységes, minden áldozatra kész lojalitást — az ország, az állam magasabb érdekei iránt . . .

Az emlitett hétfői lap másik cikke már alig is tarthat számot különösebb érdeklődésre. Csak learatják az első közlemény sajtóvisszhang-babérait. Jönnek a levelek, Pestről és Budáról, városokból, falvakból és mind azt mondják: végre akadt egy lap. Közben uj sérelmek is előkerülnek. Mindenki iparkodik, hogy ki ne maradjon a kifogások lakomájából. Hátha ez többet használ a memorandumoknál. Igaz, hogy ebben is éppen azt közölték a nyilvánossággal, amit ők már ugyis megirtak.

Nagy a keveredés és az elkeseredés. Nem merjük kioldani a bogokat, nehogy olyan elvek és személyek hulljanak ki a büvös csomagból, akikre gyanakszunk. Hogy valóban együtt vannak és együtt is voltak mindig. Egyetlen közös céllal: elismerjük, hogy felszabadultunk, de azért maradjon minden a régiben. Üldözzük a bünt, a reakcóit, de védjük meg egymást. Aki demokráciáról szól, rólunk beszél. Aki reánk hivatkozik, az és csakis az szolgálja a demokráciát.

Vigyázat, mázolva! Magára vessen, aki mégis összekeni magát.

HIVATÁS-VÉDELEM

És most utána nyulok egy mondatnak, amit a gyógyszerészi továbbképzéssel kacsolatosan leirtam:

— Hogy kémiai nyelven beszéljek: felszabaditani néhány kereskedelmi kettőskötést a gyógyszerészi tudomány, a hivatás számára.

Soha időszerübbnek nem éreztem ezt a megállapitást, mint éppen ma. Néhány héttel ezelőtt ugyanis azzal állt elő az egyik tulajdonosi érdekeltség vezető embere, hogy ha most a sarkunkra nem állunk, össze nem fogunk, tulajdonosok és munkavállalók, — megkongathatjuk a lélekharangot a magyar gyógyszerészet fölött.

Pontosan igy, ilyen zengzetesen beszélt a lélekharangról és a magyar gyógyszerészetről. De valójában ő is a toll, a leirt szó felelősségére gondolt. Többet nem is akart mondani. Csak szólt és elrohant. Talán ujévi kinyilatkoztatásnak szánta.

Én azonban nem csak ezzel a egy kartárssammal váltottam szót a gyógyszerészi hivatásról. Akik félnek a törvényjavaslattól, azok számára igen hálás és kényelmes álláspont, sőt takaró ez a hivatás-védelem.

— Igaza van Radónak, — mondja valaki. Nekem is az a véleményem, hogy ebben a szakmában meghal minden kezdeményezés. Ahol kikezdik a tőkét, ott többé fü nem terem.

— De az is feltételezhető, — felelem csendesen, — hogy ez a pálya csak most tisztul igazán hivatássá.

— Az ki van zárva. Ki bolond erre a pályára menni — az önállósodás minden reménye nélkül?

— Hát te például nem szereted a pályádat?

— Hogy a fenébe ne szeretném. De ettől függetlenül el akarom tartani a családomat, fel akarom nevelni három gyermekemet.

— Azokat ne féltsd. Meglátod, milyen szivesen járnak tipusruhákban. Ne bujj a gyerekeid mögé.

— Egyszerüen elnéptelenedik ez a pálya. Hát csak nem őrültek meg: öt évig egyetemre járni . . .

— Lehet, hogy csak azok jönnek majd erre a pályára, csak azok maradnak meg, akiket a hivatás hoz és köt ide. Ez pedig csak előny.

— Ugyan miféle szerepet szántok a hivatásnak, ha a gyógyszerész csak rugóra járó gép lesz valamelyik „sitett" vagy „sitott" gyógyszertárban?

— Csak most kezdődik igazán a hivatás szerepe. Nézz bele évszázados patikák életébe. Kereskedtek, gazdagodtak, orvosok, ügyvédek, gyárosok és gyógyszerészek nevelődtek a gyógyszertár jövedelméből, de benn nem történt semmi. Ezeket tehát évszázadokon át semmire sem kötelezte a gyógyszerészi hivatás. Csak ugy „beleéltek" a tunya és terméketlen évszázadokba.

— Ohó, azért van néhány kiváló emberünk . . .

— Tudom és számon tartom őket. De ez nem válasz. Te félsz a gyógyszerészi pálya gépesitésétől. Azt hiszed, hogy ha „mondjuk" egy emberöltő után kikerülnek magánkézből a gyógyszertárak, akkor az egész magyar gyógyszerészetet, mint ébresztő órát, reggel felhuzzák . . . Amelyik ügyeletes, azt még külön este is.

— Én már megmondtam. Senki sem lesz bolond öt évig egyetemre járni.

Láttam, hogy egy helyben topogunk. Nem folytattam a vitát. De most innen, — ahogyan mondani szokták, — üzenni szeretnék minden magyar gyógyszerésznek:

Nem igaz, hogy baj van a gyógyszerészi hivatás körül. A kereskedelem kikapcsolása nem jelent veszélyt. Itt az alkalom, hogy azokat a bizonyos kereskedelmi kettőskötéseket végre valóban felszabaditsuk a gyógyszerészi tudomány, a hivatás számára. Itt az alkalom a gyógyszerészi pálya kiszélesitésére. Most fog eldőlni, hogy hányan tekintették üzletnek ezt a szakmát és hányan hivatásnak.

„Specializálódjunk". Legyenek csak tára mellett dolgozó gyógyszerészek, rövidebb egyetemi kiképzéssel. És legyen egy hosszabb kiképzés azok számára, akik laboratóriumokban akarnak müködni. Ez ma már nem csak az én véleményem, hanem nagyjában azoké is, akik a gyógyszerészi kiképzést irányitják.

Eszerint minden pályára lépő gyógyszerész egyéni képességein mulik, hogy hol akar megállni. A tára mellett-e, vagy a különböző gyógyszerészi kutató munkákban.

De ez csak egyetlen szempont, amivel ezt a felborzolt gyógyszerész-réteget meg szeretném nyugtatni. Különösen az ifjuságot, mely éppen akkor retteg a jövő bizonytalanságától, amikor mindent elérhet. Ha nem is memorandumokkal, de tervszerü munkával. Hivatás-védelemmel.

Szerkesztőségi órák:

hétköznap fél 12-től fél 7-ig
szombaton 11-től 2-ig.

Gyógyszerész-napok

— Vitaesték az Egyetemen —

Rovatvezető: dr. Turi Pál

UJ ESZTENDŐ.

nevezetes esztendő küszöbén állunk: a magyar nép szabadságharcának századik évfordulóját ünnepeljük. A jubileum éve nekünk, gyógyszerészeknek, mélyreható változást hoz: az 1876: XIV. t c.-nek a gyógyszerészetre vonatkozó egyes paragrafusain kívül a kormányzat uj alapokra helyezi a gyógyszergyártó vállalatok működését is, és a tervezett reformok uj feladatok, uj problémák elé állitják a gyógyszerészi kart. A „Gyógyszerésznapok" egyik fontos célkitüzése, hogy programmja az időszerü kérdésekhez igazodjék és éppen a viták anyagának frisseségével, aktualitásával váljék a szakma életének szerves részévé. Az ó-esztendő utolsó összejövetelén, december 19-én, három előadás hangzott el, mind a három szoros kapcsolatba hozható a gyógyszerészet tudatos uj utakat kereső törekvéseivel.

*

EGYSZERÜ PRAEPARATIV

munkáról számolt be *dr Molnár István* rákospalotai kartársunk, néhány vegyületről, amelyet otthon, a gyógyszertár laboratóriumában állit elő. *Dr. Molnár István* tevékenysége példamutató: ez az a mód, ahogy a hivatását szerető gyógyszerész egyetemi tanulmányai során szerzett tudását gyümölcsöztetheti, még vidéki, akár falusi patikában is. Eltekintve attól, hogy egyes készitmények otthoni előállitása igen lukrativ, maga az alkotó munka örömet okoz annak, aki a pályát nemcsak mesterségnek, hanem élethivatásnak fogja fel. *Dr. Molnár* kartársunk előadását lapunkban módunk van részletesen ismertetni; a világos, szabatos, tartalmas és valóban tanulságos előadást a Gyógyszerésznap hallgatósága őszinte tetszéssel fogadta.

A MEZŐGAZDASÁGI KÉMIA

előadó tanára, *dr Kégl László* ugyancsak olyan kérdésekről ad tájékoztatást, amelyek a legtöbb kartársunk előtt egészen idegenek. A mezőgazdasági kémia oktatása a gyógyszerészek számára ma különösen jelentős — hangsulyozza az előadást berekesztő szavaiban *Mozsonyi* professzor — minthogy az ujonnan földhöz juttatott parasztok agrárkémiai kérdésekkel nem fordulhatnak máshová, mint a gyógyszerészhez, aki faluhelyen az egyetlen általános természettudományi képesitésü szakember. Az előadó hivatkozik „A Gyógyszerész"-ben megjelent korábbi értekezésére. (Dr. Kégl László: A borok savtalanitásának gyakorlati keresztülvitele. II. évf. 7. szám, 1947. ápr. 16.) Ez a közlemény pontos, számszerü adatokkal felszerelt utbaigazitás arra nézve, hogy miként lehet a savtalanitást célszerü mértékben keresztülvinni. A borok savtalanitásánál nem lehet stöchiometriai egyenletekhez ragaszkodni — hangsulyozza az előadó —, hanem izlelési próbákat is kell végezni. A mezőgazdasági kémiát éppen ezért gyakran éri az a vád, hogy „nem tudományos". Valóságban ez a tudományág sem kémiát, sem mezőgazdaságtant nem kiván tanitani, csupán a kettő kapcsolatait. A must savtartalmának tompitásáról és a bor-meghatározásról szólott ezután *Kégl* professzor, ismertetve a z u t ó b b i v i z s g á l a t céljára szolgáló egyszerü készülék kezelési módját is. A nagy érdeklődéssel kisért előadást további gyakorlati témáju ismertetések fogják követni — igérte meg befejező szavaiban az előadó.

AZ ANGOL GYÓGYSZERÉSZET

története, amelyről *Erényi György* kartársunk szólott, érdekes és időszerü tanulságokat rejt magában. A gyógyszerkereskedelem kezdete Angliában párhuzamosan halad a füszerkereskedelemmel: a távoli gyarmatok értékes élvezeti cikkeit importáló nagy cégek voltak a gyógyhatásu drógok közvetitői is. A gyógyszerész kezdetben az orvos segitője, famulusa volt: később, az iparosodás korában, a gyógyszerészi pálya kettévált: egyesek az orvosi tevékenység irányában fejlesztették tudásukat, mások a gyógyszervegyészet területén törekedtek nagyobb jártasságra. A gyógyszertárak szerkezete, felszerelése is egészen más, mint nálunk — mutat rá az előadó, aki részletesen ismerteti az angol gyógyszerésztársadalom tagozódását, érdekképviseleteit, viszonyát az államhoz, a gyógyszergyárakhoz, továbbá utal a gyógyszerészképzés rendszerére, amelyről lapunk előző számában ugyancsak *Erényi* kartársunk irt bővebb ismertetést. Érdekes összevetni *Erényi*

HIRDETŐINK SZIVES FIGYELMÉBE! Hirdetési dijaink 1947. január hó 1-től a következők:
A boriték első és utolsó oldalán, hasábszélességben
1 mm 2.50 forint
A boriték belső részén hasábszélességben
1 mm 2.— forint
A lapban lévő hirdetések hasábszélességben
1 mm 1.50 forint
Apróhirdetés legfeljebb 3 sorig 25.— forint.

György előadását „A Gyógyszerész" karácsonyi számában megjelent két közleménnyel: nevezetesen: *Korenblattnak*, a Szovjet Egészségügyi Minisztérium főgyógyszerügyi vezetőség helyettes vezetőjének ismertetésével, másrészt *Gáts Lajos* kartársunknak a törpe gyógyszertárak ügyével kapcsolatos hozzászólásával. *Korenblatt* közleményéből kiderül, hogy a Szovjetunióban, csakugy mint Angliában, a gyógyszerészi képesités nem egységes, hanem annak több fokozata van, függően a munkakörtől, amelyet a gyógyszerész betölt. *Gáts* kartársunk viszont arra mutat rá, hogy kisebb falvakban szükséges volna kettős képesitésü szakemberekre, vagyis arra, hogy vagy az orvos szerezzen gyógyszerészi képesitést is, vagy a gyógyszeész orvosi diplomát. Mindezek a megnyilvánulások igazolják, amire beszámolónk bevezető soraiban rámutattunk.

ÁTALAKULÁS ELŐTT

áll a gyógyszerészi hivatás és ennek jeleit nemcsak itthon látjuk, de akkor is, ha akár keletre, akár nyugatra tekintünk. A megváltozott viszonyok közt kétségtelenül a nagyobb tudásu, jobb felkészültségü gyógyszerész fogja jobban megállni a helyét: ezért számitunk a jövőben vitaestjeink iránt megnyilvánuló még nagyobb érdeklődésre, mint amilyent eddig is tapasztaltunk. Befejezésül még egy figyelemreméltó jelenség: mig a Gyógyszerésznapok előadói elein-te inkább egyetemi emberek voltak, addig ma már egyre többen szólalnak meg a patikákban dolgozó kartársak közül is. Ez a helyes ut, ezt kivántuk elérni.

*

VIDÉKI GYÓGYSZERÉSZNAPOK

megtartását inditványozta már akciónk megkezdésekor és azóta is több alkalommal *dr. Turi Pál* kartársunk. Örömmel számolhatunk be olvasóinknak, hogy ez az inditvány számos vidéki kulturális központban keltett élénk visszhangot és amint *Mozsonyi* professzor értesült bennünket, eddig a miskolci, egri és debreceni kartársak kérték fel az Egyetemi Gyógyszerészeti Intézetet, hogy a tervezett országos akcióba az emlitett városokat vonja be. Természetesen a meghivásnak a tavaszi hónapokban, amikor az utazási és elszállásolási viszonyok kedvezőbbek lesznek, a legnagyobb örömmel fogunk eleget tenni.

Sedyletta tabletta
30x0.015
Szabadon rendelhető: OTI — MABI
MÁV — Szasa — Dobbi stb.
PODMANICZKY GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST, VI. Telefon: 120—361.

Jól bevezetett, hálás kézieladási cikk

ANACOT pasztilla

Influenza, nátha megelőzésére és kezelésére

Baktericid hatásu.

Dr. Wander r. t. Budapest,

X., Postafiók 7.

Képek a jugoszláviai gyógyszerészetről

Jugoszlávia egészségügyi helyzete az elmult évtizedek alatt nagyon sok kivánni valót hagyott maga után. Egyes vidékeken a lakosság elképzelhetetlen szegénységben és nyomorban élt, egészségügyi szempontból sok helyen középkori állapotok uralkodtak. Az orvosok és gyógyszerészek letelepedési törekvései az országban uralkodó különböző gazdasági állapotokból kifolyólag, a nagyvárosok és gazdag falvak felé irányultak.

A most elmult háboru nemcsak a rossz gazdasági helyzetet sulyosbitotta, hanem az egészségügy terén is mérhetetlen károkat okozott.

A régi állapotok jelenleg kezdenek megváltozni. Az ország ujjáépitése terén végzett eredményekről az ujságokban sokat olvashattunk. Az ujjáépitésre irányuló 5 éves terv már eddig is igen szép eredményeket produkált.

A gyógyszerészetről már kevesebb értesüléseink vannak. Egy-két levél ott élő kartársainktól, no meg a Zágrábban megjelenő „Farmaceutski glasnik" tartalma némileg mégis tájékoztat bennünket az ottani helyzetről. Ezekből az adatokból szedtünk össze néhányat, hogy az ottani helyzetről némileg világos képet festhessünk. A gyüjtemény nem egésen teljes, de az eddig összeválogatott adataink is annyira érdekesek, hogy kötelességünknek tartjuk azokat kartársainkkal megismertetni.

*

A háboru a gyógyszertárakat és a gyógyszervegyészeti gyárakat és üzemeket sem kimélte. A gyógyszertárak nagyrésze teljesen kifosztva maradt. Az egészségügyi szolgálatot egészen ujjá kellett szervezni. Ez a szervezés a háboru után rögtön megindult, a módszerek néha igen radikálisak és szigoruak voltak. Tudomásunk van például olyan esetekről, amikor egész gyógyszertárak lettek áttelepitve olyan vidékekre, ahol az egészségügyi helyzet jobban megkivánta. Az országban fellelhető gyógyszeranyagok igazságos elosztására is fontos és szigoru rendelkezések történtek és jelenleg is időről-időre ujabb rendeletek jelennek meg.

A helyzet ma már lényegesen jobb, mint a háboru utáni időben, de az ország gyógyszerellátása még ma is igen nehéz feladat elé állitja az egészségügyi fórumokat.

*

Az egészségügyi minisztériumban külön osztály intézi a gyógyszertárakkal kapcsolatos ügyeket. Az osztály élén egy sokoldalu tapasztalatokkal rendelkező okleveles gyógyszerész-nácselnik áll (kb. az államtitkári rangnak felel meg). Ez az osztály nyilvántartja az ország összes gyógyszertárait és gyógyszerészeit. A munkavállalókról külön kartoték van felfektetve és minden állásváltoztatásról, vagy személyi jellegü változásról erre a célra rendszeresitett ürlapon jelentést kell tenni. Az állásba való be-, illetve kijelentő lapokat ide kell beküldeni, ahol kellő igazolással ellátják és a munkavállalónak visszaküldik.

Ez a gyógyszerészeti osztály szövegezi a gyógyszerészettel kapcsolatos rendelkezéseket, megállapitja az árakat és taxákat ad ki, megüresedett gyógyszertárakba vagy üzemekbe felelős vezetőket nevez ki, egyszóval minden szakmai ügyet önállóan intéz.

*

A gyógyszerekkel való ellátás hasonló a miénkhez. Fontosabb és nehezen beszerezhető gyógyszereket havonta csak egyszer lehet rendelni attól a gyógyáru-nagykereskedőtől, ahová a gyógyszertár be van osztva. Kisebb rendeléseket havonta többször is lehet feladni.

Az orvosok utasitva vannak az egészségügyi kormányzattól, hogy azokat a gyógyszereket, amelyekből az országban csak igen kis készletek vannak, csak a legszükségesebb esetekben rendeljék és egyébként is takarékoskodjanak a gyógyszerekkel.

A gyárak nyersanyaghiány miatt csak igen kis kapacitással dolgozhatnak, a meglevő készleteket nagyon be kell osztani.

Az igazságos és takarékos ellátás végett az összes gyógyszertáraknak minden évben kimutatást kell késziteniük a fontosabb gyógyszerek készleteiről és ugyanakkor be kell jelenteni ezeknek egy évre szóló előreláthato szükségletét is.

*

Amig nálunk a kormányzat a gyógyszerek helyettesiteseit, még a vegyileg azonosokét is, mint pl. Luminal — Acid. phenylaethyl. barb. sulyos büntetések terhe mellett megtiltotta, Jugoszláviában kormányrendelettel kimondottan el lett rendelve a raktáron nem lévő gyógyszerek hasonlókkal való helyettesitése. Az összes számitásba jövő gyógyszerek csoportokba lettek sorolva, mint pl.: analgeticák, antipyreticák, sedativumok, roboransok, cardiotonicák, sulfamid-készitmények, különféle hormon- és vitamin-készitmények stb. stb. és az egyes csoportokba besorozott gyógyszerek közül a gyógyszerész azt adhatja ki, illetve használhatja fel, amelyik neki raktáron van. Sok esetben az egyes csoportokban szereplő gyógyszerek vegyileg nem is hasonlitanak egymáshoz, hanem csak hatástanilag. Természetesen a gyógyszerész köteles a felhasznált gyógyszert a vényen feltüntetni és ismétléskor elsősorban azt adni.

Jugoszlávia legnagyobb gyógyszervegyészeti gyára a zágrábi „P l i v a", korábban „K a s t e l" néven volt ismeretes.

A gyár mindent elkövet, hogy az 5 éves tervben előirányzott termelési mennyiséget minél magasabbra fokozza. A gyár vezetői időről-időre az egészségügy reprezentánsai előtt beszámolót tartanak a termelési eredményekről, valamint a gyár tudományos kutatásairól. Igy például nemrég a gyár vezető mérnökei, illetve gyógyszerészei a következő érdekes kutatásokról tartottak beszámolót:

Sikerült szintetizálni egy d i c h l o r - m a f a r s e n készitményt, amely az arsenobenzol-készitményeket van hivatva pótolni. A gyár által termelt készitmény jobban megfelel, mint a hasonló külföldi készitmények, mert a therapeutikus hatása kisebb arzéntartalom mellett is nagyobb, a betegek jobban türik, kellemetlen mellékhatásai nincsenek, egyben pedig toxicitása főleg a májra a minimumra lett csökkentve.

Egy másik készitmény, amelyet a gyár forgalombahoz, egy olajban oldódó c a m p h o r - c a r b o n s a v a s b i s m u t s ó. Klinikai vizsgálatai most vannak folyamatban.

Terve van véve a 2,3 - d i m e r k a p t o - p r o p a n o l gyártása, amely „BAL" néven Angliában van forgalomban. Ez a készitmény tulajdonképen a „Lewisit" harcigáz ellenszerének készült, de mint az arzénmérgezések gyógyszere, kitünő eredményeket produkált. (Erről a vegyületről nemrég Prof. Fritz tartott nálunk is előadást.)

*

A gyógyszerkészitmények forgalombahozatala és a nyersanyagok racionális felhasználása felett egy erre a célra létesitett hivatal, a „GUMPRO" gyakorol felügyelő hatalmat (ugy, mint nálunk az O. K. I.), de ez a szerv saját védjegyzett készitményeit is forgalomba hozza. Ennek a kimutatása szerint az országban különféle csomagolásban és adagolásban mintegy 300 hazai gyógyszerkészitmény van forgalomban.

*

Magánszemélyek részére külföldi postacsomagokban érkező gyógyszerek behozatala korlátozva van egy külön rendelettel. E rendelet szerint mintegy 40 féle gyógyszert csak bizonyos mennyiségig vehetnek át magánfelek. Amennyiben egy postacsomagban a megengedett mennyiségen felül van a felsorolt gyógyszerekből, akkor a postahivatal csak a megengedett mennyiségeket adja ki a cimzettnek, az azon felüli mennyiségeket pedig csak abban az esetben, ha a cimzett a hatósági orvosi bizonyitvánnyal igazolja, hogy a csomagban levő gyógyszerek teljes mennyiségére szüksége van gyógykezelése céljából. Ha a cimzett nem tud orvosi bizonyitványt felmutatni, akkor a megengedetten felüli gyógyszerek az illetékes községi elöljáróság utján a legközelebbi állami gyógyszerraktárba lesznek beküldve. Ily módon gyógyszerekkel való üzérkedés jóformán ki van zárva.

Az állami szolgálatban álló egészségügyi alkalmazottak státuszrendezéséről is nemrég rendelet jelent meg. Az egészségügyi alkalmazottak négy csoportba lettek sorolva és pedig az első csoportba tartoznak: az egészségügyi főtanácsos, egészségügyi tanácsos, „gyógyszerügyi tanácsos", osztályvezető főorvos, szakorvos. A második csoportbeliek: egészségügyi referens, orvos és „gyógyszerész". A harmadik csoport: fogorvos, fogtechnikus, főápolónő, ápolónő, kórházi technikus, „segédgyógyszerész", szülésznő és gyermekvédőnő. A negyedik csoportba tartoznak: masszőr, kórházi higienikus, ápoló, kórházi laboráns és „gyógyszertári laboráns".

A fenti státuszrendezés a gyógyszerészetben foglalkoztatott személyek részére 4 rangfokozatot állapitott meg és ugyanakkor előirta az egyes rangbeliek kötelességeit, munkaterét és azokat a feltételeket, amelyek szerint az egyes fokozatokat el lehet érni. Igy például a gyógyszertári laboránsoktól elemiiskolai végzettség és különleges laboránsképző tanfolyam van megkövetelve. Kötelességük pedig megfelelő felügyelet mellett a gyógyszertárakban felmerülő technikai munkálatok elvégzése, ugymint kenőcsök, tinkturák, porok, tabletták stb. készitése. A segédgyógyszerész részére gyógyszerészeti középiskola és az előirt vizsgák elvégzése kötelező. Ezek kellő felügyelet mellett már szakmunkákat is végezhetnek a gyógyszertárban és laboratóriumban, vényeket készithetnek, taksálhatnak és expediálhatnak. A tulajdonképeni gyógyszerészek már egyetemi végzettséggel rendelkeznek. Kötelességük önállóan gyógyszertári és laboratóriumi munkálatokat végezni. A legmagasabb rangfokozat a gyógyszerügyi tanácsosi cim. Ezt a fokozatot csak azok az okleveles gyógyszerészek nyerhetik el, akik tudományos munkáikkal, vagy az ujjáépitésben bebizonyitott szervező képességeikkel különösen kitünnek. Az egyes fokozatokat nem a szolgálati évek szerint, hanem az iskolai végzettség és szakképzettség alapján lehet elérni. Érdekes büntető rendelkezéseket tartalmaz a rendelet azok részére, akik rátermettségükkel és szorgalmukkal nem felelnek meg annak a munkakörnek, amelyben vannak. Ezeket vissza lehet helyezni egy alacsonyabb rangfokozatba.

*

Ami az állami szolgálatban lévő gyógyszerész alkalmazottak illetményeit illeti, részükre alapfizetés és különféle pótlékok vannak előirányozva. Az alapfizetések a következők:

1. Gyógyszertári laboráns havi 3000—3400.— dinár (10 dinár = 1 forint.)

2 Segédgyógyszerész 3500.—, szolgálati évek szerinti emelés 4500.— dinárig terjedhet,

3 Gyógyszerész 4500.—, a szolgálati évek szerinti emelésekkel 6000.— dinárig,

4 Gyógyszerügyi tanácsos 6500,— dinár.

Az alapfizetésen kivül még a következő pótlékok vannak előirányozva: munkateljesitményi pótlék, pozicionál's pótlék, külön személyi pótlék, prémium, rend. kivüli pótlék, családi pótlék a gyermekek után.

Az alapfizetések emelkedése 3—5 évi időközökben történik és 300—500 dinár többletet tesz ki havonta. A szolgálati időbe beszámitható a partizán-alakulatokban, a nemzeti hadseregben, az illegalitásban és a börtönökben eltöltött idő is.

A pótlékok azok részére vannak előirányozva, akik szaktudásukkal különösen kiemelkednek, továbbá akik az ország ujjáépitésében kitüntek, vagy különösen felelősségteljes vagy éleveszéllyel járó pozicíókat töltenek be és végül azok kapnak pótlékokat, akik a megállapitott munkán felüli teljesitményt produkálnak. Pótlékkal jutalmazható még a pálya iránti különös ragaszkodás és kiemelkedő szorgalom is. Ezek a pótlékok sok esetben az alapfizetést is felülmulhatják.

*

1947 október havában megnyilt Zágrábban az ország második gyógyszerészeti középiskolája. (Az első Ljubljanában van). Ezeknek az iskoláknak szükségszerüsége azért merült fel, mert az országban jelenleg kevés a szakképzett gyógyszerész, a egyetemek pedig évente nem birnak annyi szakképzett gyógyszerészt kapuikon kibocsájtani, mint amennyit az ország gyógyszerrel való ellátása megkiván. A gyógyszerészeti középiskola másik célja az, hogy olyan gyógyszerészeti előképzést nyujtson azoknak, akik tanulmányaikat az egyetemen óhajtják folytatni, hogy az ott megkövetelt nehezebb studiumokat könnyebben elvégezhessék, az egyetemi oktatóknak pedig ne kelljen alapismeretek előadásával az időt tölteniök.

Azok a gyógyszerészeti középiskolát végzett sze-

mélyek, akik tanulmányaikat az egyetemen folytatni nem akarják, mint segédgyógyszerészek nyerhetnek alkalmazást gyógyszertárakban vagy gyógyszeripari üzemekben. A gyógyszertárakban a segédgyógyszerészek olyan mellékmunkálatokat volnának hivatva végezni, amelyek eddig az okleveles gyógyszerészek vénykészitési munkálatait késleltették. Ezáltal a gyógyszerek expediálása jelentősen meggyorsulna.

Gyógyszerészeti középiskolát végzett segédgyógyszerészek felhasználására még egy mód van kilátásba helyezve. Tervbe vannak véve ugyanis g y ó g y s z e r é s z - á l l o m á s o k olyan helyeken, ahol gyógyszertárak felállitása egyelőre anyagi nehézségekbe ütközik. Az ilyen állomásokon a munkát segédgyógyszerészek látnák el főleg tipusgyógyszerek expediálásával, de egyszerübb munkálatokat is végezhetnének.

A készülő II. kiadásu Jugoszláv Gyógyszerkönyv körüli munkálatokról „A Gyógyszerész" hasábjain már hirt adtunk. A Farm. Glasnik legutóbbi számaiban D. T o m i c konkrét javaslatot tesz a megjelenendő gyógyszerkönyv teakeverékeit (species) illetőleg. Előiratait leegyszerüsitette oly módon, hogy az alkatrészek mennyiségét száz gramm összmennyiségre kerek számokban adta meg, ugy hogy az egyes drogok illetve alkatrészek egyidejüleg a százalékos arányt is mutatják. Javaslatában először kitér a teakeverékek definiálására, majd az apritási méreteket és módozatokat emliti meg. Kitér a szilárd anyagok oldatainak teákhoz való keverésére, az erőshatásu drogoknak belsőleges használatra szánt teához való keverésének tilalmára, a borogatásokra ás fürösztésekre szolgáló teakeverékek készitésére és expediálására, a teakeverékek tárolására és végül adagolására is előirta minden egyes tekeveréknél azt a kanál nagyságot, amellyel a keverékből egy csésze vizre venni kell. A javasolt teakeverékek közül a IV. Magyar Gyógyszerkönyv nem tartalmazza a következőket: S p e c i e s c h o l a g o g a e (Fol. Menthae pip., Hba Teucrii mari, Flos Chamomillae, Rad Gentianae, Cort. Frangulae aa 20 g), S p e c. p e c t o r a l e s (Fl. Malvae 2, Fl. Rhoeados 2, Fl. Verbasci 2, Fr. Anisi 4, Fol. Altheae 40, Rad. Altheae 20, Rad. Liquiritiae 30 g), és S p e c. s e d a t i v a e (Pericarp. Aurantii 20, Fol. Melissae 25, Fol. Menthae pip. 25, Rad. Valerianae 30 g).

Ugyanettől a szerzőtől jelent meg egy javaslat a S p i r i t u o s a m e d i c a t a fejezetben felveendő szeszes készitményekről is. Az általa javasolt szeszes készitmények a következők: Spiritus Aetheris, Spir. ammonii anisatus, Spiritus camphoratus, Spir. dilutus, Spir. Jodi, Spir. Lavandulae, Spir. Melissae, Spir. Menthae piperitae, Spir. saponatus és Spir. Sinapis. A szeszes készitményeknél a szerző az elavult destillálási eljárás helyett megfelelő illóolajok szeszben való oldását javasolja legtöbbnél 2 százalékos arányban, Egyes készitményeknél a szerző előirja az adagolásnak azt a középértékét grammokban és cseppekben kifejezve, mely szerint a szeszes készitményeket belsőlegesen adagolni lehet. A külsőleges szereknél is előirja azt az arányt, százalékokban kifejezve, amely szerint bedörzsölőszereknél és szájvizeknél a legmegfelelőbb őket használni.

A legujabb hirek szerint a gyógyszerkönyv körüli munkálatok már olyan előrehaladott állapotban vannak, hogy megjelenésére már 1948. év folyamán számitani lehet.

LIGETI VIKTOR

Tichler János

ALAPITVA 1897

Gyógyszerészeti

papiráruk

BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 37.

TELEFON: 128-057

Alosztályi közlemények

A patika személyzeti összetétele aszerint változik, hogy melyik patika milyen forgalmat bonyolit le. Munkamegosztás szempontjából a legideálisabb az a patika, ahol legalább két gyógyszerész, egy technika, egy laboráns, egy pénztáros és egy takaritónő van alkalmazásban. Ilyen beosztásnál minden dolgozó pontosan az őt megillető munkakört tölti be. Forgalmasabb patikáknál a személyzet száma emelkedik. Van olyan patika, ahol négy-öt gyógyszerész is dolgozik, két technika, két laboráns, két pénztáros, öt-tiz csomagoló és kifutó is van. Ezekben a patikákban természetesen a laboratóriumi munka is sokkal több, mert ugynevezett „saját" speciális készitményeket is állit elő. Ezzel szemben vannak olyan törpe patikák, különösen vidéken, ahol nincs más, csak egy gyógyszerész és egy takaritónő. Ilyen és a közbeeső patikákban a munkakör kiszélesedik, mert a hiányzó személyzetnek a munkakörét is el kell látni. Például ott, ahol nincs takaritónő, ott a laboránsra hárul a patika takaritása vagy ahol nincs pénztáros, ott a technika kezeli a kasszát. És áll ez természetesen forditva is.

Amint látjuk tehát, a patikák személyzeti összetétele, azt lehet mondani, hogy minden patikában más és más. Rá kell még mutatnom arra is, hogy a laboráns és technika munkakörének meghatározására nincsen semmiféle törvényes rendelkezés. A szabályok felépitése — a gyógyszerészi felelősség figyelembe vételével történik. Tehát a laboráns és technika munkakörét mindig a felelős gyógyszerész szükiti vagy tágitja, aszerint, hogy a segéderőnek milyen gyakorlata van. Egy husz-harminc éve dolgozó laboránsnak több gyakorlati ismerete van, mint egy két vagy három éve működő munkaerőnek. Ezért igazodik a fizetés is az eltöltött munkaidőhöz. Hangsulyoznom kell, hogy ez a két munkakör még nincs képesitéshez kötve. Azért a munkaerő minőségét a munkában szerzett tapasztalat dönti el. Mindezeket tekintetbe véve, tudnunk kell azt, hogy a laboráns és technika csak manuális munkát végezhet. Minden olyan funkciót, amely a gyógyszerész felelősségével jár, nem végezhetünk, mert mi a köznek nem is tartozunk felelősséggel és nem is vonhatnak felelősségre.

(Folytatjuk)

PÉRCSY LAJOS ISTVÁN

Egyszerü praeparativ munka a gyógyszertári laboratóriumban

Előadta a Gyógyszerész-napok keretében DR. MOLNÁR ISTVÁN rákospalotai gyógyszerész

A preparativ anorganikus és organikus kémia bölcsője a gyógyszertári laboratórium volt és számos felfedezés született meg ott, különösen a kémia hőskorában. A mai gyógyszerész preparativ munkája már legnagyobbrészt galenikumok és egyszerü keverékek előállitására szoritkozik, a gyógyszerkémia egyéb preparativ részét kiragadták kezéből a gyárak és gyógyszervegyészeti laboratóriumok. Részben, mert ezekben szakembereik egy-egy készitmény, vagy készitményféleség előállitására speciálizálódhatnak és egy-egy preparátum előállitásának módszereit a legaprólékosabban kivizsgálhatják, másrészt e vállalatok gazdasági erejükre támaszkodva, korszerü és költséges berendezkedésre képesek.

Ennek ellenére a laboratóriumi munkát kedvelő gyógyszerész sokszor komoly siker reményében foglalkozhat ma is gyógyszerek és kémiai preparátumok előállitásával, különösen akkor, ha gazdasági elzárkózottság következtében gyógyszerhiány lép fel, mint pl. az infláció idején, de még most is, mert a gyárak nem képesek hirtelen mindazon készitmény előállitására berendezkedni, amit azelőtt importáltunk, és nem is érdemes nekik, mert a magyar piac tulzottan kis felvevőképessége nem teszi számukra lukrativvá sok uj készitmény gyártásának megkezdését. Ilyenkor a gyógyszerész laboratóriuma igen hasznos szolgálatokat tehet a közegészségügynek, mert beteg honfitársainknak egyébként beszerezhetetlen gyógyszerek készitésével siethet segitségére.

Preparativ munkák céljaira a gyógyszerkönyvünk által kötelezőnek előirt laboratóriumi felszerelésünket a felmerülő szükséghez képest ki kell egészitenünk nagyobb Erlenmeyer-, gömb- és frakcionáló lombikokkal, néhány szivópalackkal, nagyobb tölcsérekkel, Büchner tölcsérekkel, néhány nagyobb hütővel, légritka tér előállitására alkalmas vizsugár, vagy egyéb rendszerü szivattyuval, nagyobb zománcos főzőedényekkel. Gondoskodnunk kell megfelelő hőforrásról (petróleum, vagy gázfőzőkészülékről), reszelőről, dugófurósorozatról és még néhány egyébként fel nem sorolható kisebb-nagyobb szerszámról. Sok minden felhasználható a galenikus laboratórium készülékei közül is preparativkémiai célokra. Az alábbi példáknál használt eszközök egyszerü és olcsó mivolta bizonyitja majd, hogy nem kell okvetlenül nagy költségekre gondolni akkor, mikor preparativ munkák elvégzésére is alkalmassá tesszük laboratóriumunkat és nem is kell egyszerre eszközölni minden e célt szolgáló beruházást! Különösen könnyü helyzetben vannak e tekintetben a nagyvárosok gyógyszertárai, hiszen nekik rendelkezésükre áll közüzemi gáz, villany és viz: a legfontosabb eszközök.

A szürés, vakuummal, vagy közönséges nyomáson, vizgőzzel való desztillálás, száritás, kristályositás igen sokoldalúan fejlett technikájáról ezuttal nem kivánok külön ismertetést adni, a felsorolt müveletek mindegyike külön előadás tárgyát képezheti, csupán a gyógyszertáram laboratóriumában előállitott, példának kivá-lasztott, egyszerü eszközökkel elkészithető néhány készitmény készitésmódjának ismertetése során fogom a szükséges eszközöket és készülékeket is megemliteni.

Az ujrendszerü kiképzéssel oklevelet nyert kartársak a preparativ kémia eszközeit jól ismerik, mert ők már organikus kémiai gyakorlatokon is résztvettek, a legtöbb gyakorló gyógyszerész azonban épen ezen gyakorlat hiánya miatt idegenkedik ma még a preparativ kémiai müveletek elvégzésétől és elesik ezáltal egy igen élvezetes és lukrativ munkaterülettől.

Alant ismertetett eljárások természetszerüleg nem eredeti kutatás termékei, de számos kiértékelt tapasztalatot tartalmaznak, ebben a formában rögzitettem le őket a gyógyszertár manuálisában.

I. Hosszu ideig nem lehetett beszerezni N i t r o g l y c e r i n u m s p i r i t u s o l u t u m o t, sem pedig Compr. Nitroglycerinit, sőt még Egger f. Nitromint tablettát sem. Ezen idő óta e készitményeket házilag állitom elő (a Nitromint kivételével természetesen). Gyógyászati célokra oly kis mennyiségü Nitroglycerin előállitására van szükségünk, hogy ez a müvelet egészen veszélytelennek minősithető. Kiindulási anyagok: 15 g tömény (nem fumans) salétromsav 45 g conc. kénsav (98 százalékos) és 6 g 120—140 fokra való tartós hevitéssel viztelenitett Glycerin. A Glycerin eszterifikálása oly módon történik, hogy a Glycerint csepegtetjük a nitráló savba, folytonos kevergetés mellett, miközben a hőmérsékletnek nem szabad 30 fok fölé emelkedni, aminek meggátlásáról folytonos hideg vizzel való hütéssel gondoskodunk.

A kémiai folyamatot a következő egyenlet szemlélteti:

$$C_3H_5(OH)_3 + 3\ HNO_3 = C_3H_5(NO_3)_3 + 3H_2O$$

A kézikönyvek jéggel való hütést irnak elő, de elégségesnek találtam a hideg vizzel való hütést, ha a jénai pohárba öntött nitrálósavat hőmérőkkel folytonosan kevergetjük a Glycerin adagolása közben és az adagolás elég lassu iramu. 10 csepp Glycerin beadagolása 5 foknyi hőemelkedést okoz, melyet hütéssel eliminálunk mielőtt a következő 10 csepp adagolását megkezdenők. Jeges hütés mellett is sikerült a reakciót elég egyenletesen vezetnem. A Glycerin beadagolása után a kapott elegyet kb. fél literes hideg vizet tartalmazó pohárba öntjük, mire a sulyosabb Glycerinnitrat az edény alján gyülik össze. A viz nagy részét dekantáljuk, vagy leszivatjuk, kevés vizzel együtt a terméket rövidszáru választótölcsérbe öntjük át, ott még néhányszor szódabikarbona hig oldatával kimossuk a vizet mindannyiszor a tölcsér szaján át kiöntve, végül a terméket óvatosan száraz megmért edénybe, lehetőleg vizmentesen leeresztjük és tömény alkoholban, tetszés szerint higitva, oldjuk. Termelés 6 g vizmentes Glycerinből 9 g. Töményebb törzsoldatából felhasználáskor készitünk tablettákat, vagy hivatalos oldatot.

II. A c e t a n i l i d e t ma is igen szükösen

kapunk a gyógyszerpiacon. E havi zárolt rendelésemre pl. 50 gr.os kiutalást kaptam. Sikerült azonban már régebben néhány kg technikai Anilint beszereznem, az előállításhoz szükséges másik komponens, a jégecet, pedig már simán beszerezhető. Anilint is elő lehet házilag állitani, ha valaki nem tud beszerezni, Nitrobenzol vassal és sósavval való redukciója útján.

Az Acetanilid előállítása Anilin acetilezése utján történik:

$$C_6H_5NH_2 + CH_3COOH = C_6H_5NH.OCCH_3 + H_2O$$

Acetilezőszer maga a tömény jégecet. A termék előállításának módja tankönyvekből ismeretes, mégis érdemes egyszerü, jól bevált előállitási módjának ismertetése.

200 ccm frissen destillált Anilint (forráspont 183—185 C fok között) beöntünk egy olyan lombikba, melynek csiszolattal ellátott nyakába megfelelő csiszolattal ellátott visszacsepegő hütő illik. Hozzáöntünk 200 ccm jégecetet és beszórunk 2—3 szem forrkövet. A lombik alá egy kis petroleum asztali-lámpát (kanócos) állitunk, melynek lángja megfelelően beszabályozva épen elég arra, hogy az elegyet lassu forrásban tartsa. A kézikönyvekben ajánlott 5 óra helyett 7—8 órán át tartjuk forrásban az elegyet, amihez rendesen 1½ dl. petróleum kell. Ezután lehütésre az elegy egész tömegében sárgásbarna tömeggé dermed meg.

Ha elég sok vizből és legalább 5—10 g aktiv szénnel deritve kristályositjuk ki az Acetanilidet, akkor hófehér anyagot nyerünk egyszeri kristályositás utján, amelynek o. p.-ja is megfelel a gyógyszerkönyv követelményeinek.

Ezért az irodalomban ajánlott 20-szoros Anilinre számitott vizmennyiség helyett harmincszorosat alkalmazunk, amelynek további előnye az, hogy nem kell melegvizzel fütött duplafenekü tölcsért alkalmaznunk a szürésnél.

10 liter ürtartalmu, épzománcu fazékban felforralunk 6 liter lágy, vizvezetéki, vagy artézi vizet, melybe 5—10 g aktiv szenet kevertünk. A forró vizbe beöntjük a fölös ecetsav tartalmu reakciós elegyet és a forrásban tartott oldatot 5—10 percen át kevergejük, majd zománcos tölcsérbe helyezett redős szürőn keresztül egy másik zománcedénybe szürjük át, amire néhány perc elegendő. Kihülés után a kivált a kristályos tömeget vakuum segitségével lenutscholjuk, dest vizzel kimossuk és 50—70 fok közötti hőmérsékleten megszáritjuk. Termelés 220 g körül, 80—85 százalékos.

III. NATR. NITROSUM NATR. NITRICUMBÓL.

A legtöbb gyógyszertárban volt még Kal. és Natr. nitricum, amikor salétromossavas sókat beszerezni nem tudtunk. Ma sem kapható még kifogástalan minőségü!

Laboratóriumban fémólommal való redukálás utján készithetünk igen egyszerü módon salétromossavas alkálisókat a megfelelő salétromsavas sókból.

Pl. 85 g Natr. nitricumot vasedényben, erős tüzön (pl. primusz-égőn, vagy gázrezsón) megömlesztünk, majd apródonként 207 g összevágott ólmot adagolunk az ömledékbe, vasspatulával való kevergetés közben. Kevergetés közben az adagolt ólom fémes szine eltünik, mert belőle ólomoxyd keletkezett:

$$NaNO_3 + Pb = NaNO_2 + PbO$$

Az adagolás befejeztével a masszát átcsurgatjuk vékony sugárban egy másik zománcos patendulába oly módon, hogy annak oldalán az ömledék vékony lemezek alakjában merevedjék meg. Innen már könnyen kiszedhetjük és tovább darabolhatjuk mozsárban.

A megtört masszát zománcedényben dest. vizzel, 1x200 és 2x100 ccm.rel kifőzzük és az oldatot dekantálva, redős szürőn át kristálytiszára szürjük. A tiszta oldatba márványból sósavval fejlesztett CO_2-ot vezetünk (megfelel egy szivópalackból és csepegtető tölcsérből összeállitott provizórikus gázfejlesztő készülék), hogy a reakcióban keletkezett kevés Natr. plumbitot, illetve oldott ólmot eltávolitsuk, mint csapadék alakjában keletkező ólomcarbonatot. 10—15 perces gázbevezetés és kevergetés után az oldatot ismét megszürjük és az oldat pH-ját, mely ekkor 8—8.5 salétromsav óvatos becsepegtetésével 6,00-ra állitjuk be Merck-féle indikátor-papir segitségével. Ezután az oldatot szabad tüzön, a bepárlás vége felé pedig petroleumlámpa lángja felett, porcellántálban kis térfogatra pároljuk be és lehütéssel a salétromossavas natriumsót kikristályositjuk. Szép fehér sürü masszát nyerünk, melyet vakuummal leszivatva, viztelenitünk, minél tökéletesebben előnyösen jénai üvegszürőn, vagy kemény papirral fedett nutschon Exsiccatorban, kénsav felett kiszáritva. 35—40 g szép fehér Natr. nitrosumot nyerünk.

IV. Végül ismertetem még a Calc. acetylosalicylicum házi előállításának módját, ami jelenleg is nagymértékben aktualitással bir, mert Acid. acetylosal.-ot elég könnyen be lehet szerezni, ugyanekkor a kereskedelemben beszerezhető calciumsója aránytalanul drága!

Az itt közölt módszer további egyszerüsitése az 1944. évi Gyógyszerészek Évkönyve kötetében megjelent, néhai Zalai Dezső kispesti kartársunk által ismertetett módszernek, aki vasmentes szénsavas mész segitségével állittatja elő az Acisal mészsóját. Az itt ismertetett módszer gyorsabb és nélkülözhetővé teszi a Zalai módszerben alkalmazott alkoholt.

Kiindulási anyagul finoman porított, esetleg V. szitán átszitált Acid. acetylosal.-ot használjuk, de legjobb a kereskedelemben gyakran beszerezhető finom poralaku Acisal, ami viszont porkeverékek recepturai készitésénél tapadása miatt kellemetlenségeket okoz.

710 g ilyen port jól elkeverünk 200 g Calc. carbonattal, egy nagy zománcos tálban. Igen alkalmas e célra a kecskeméti zománcárugyár vastagon zománcozott kenőcskészitésre, stb. előállitott öntöttvasból készült tálja. A porkeverékhez 2—3 részletben 800 ccm forró szürt desztillált vizet keverünk, erős, nagyméretü porcellán keverőt alkalmazva. Az elegynek a vizmennyiség hozzáadása után még 60—70 fok melegnek kell lennie, másképen a reakció nem megy végbe teljesen és nem kapunk könnyen porítható terméket sem. A viz beadagolása után a massza folyós konzisztenciáju, heves pezsgés közben eltávozik belőle a reakció egyik terméke a szénsav, amelynek teljes kipezsgését erős keveréssel biztositjuk. Rövid idő multán a massza megsürüsödik és nedves porrá alakul át. Ezután még 1—2 órán át kiszedve, néhányszor átgyurjuk, majd kemény falapátka segitségével a tálból üveglapokra teritjük ki és 50 fokot meg nem haladó hőmérsékleten fokozatosan kisebb darabkákra nyomkodva, nagyobb üvegdugó segitségével, kiszáritjuk. Szárazon oly könnyen porítható, hogy eldörzsölés nélkül megszitálhatjuk V. szitán, miáltal hófehér, laza port kapunk, mely vizben könnyen oldódik.

Az Eugastrin mite mellett már az Eugastrin forte „Certa" is kapható!

Högyes Endre születésének százéves fordulója

Száz év előtt, november 30-án született a magyar orvostudomány egyik legkimagaslóbb munkása, Högyes Endre. Bölcsőjét egy derék hajduszoboszlói asztalosmester anyagiakban egyáltalában nem bővelkedő házában ringatták. Tanuló évei alatt nagyon sokat nélkülözött. Hazulról alig kapott anyagi támogatást. Nagy képességeit Balogh Kálmán, a budapesti orvosi kar megujulási korszakának egyik főalakja, aki az akkori még meglévő sebésztanfolyamon az „elméleti orvostan"-t adta elő, fedezte fel. Az ő tanársegédje lett Högyes 1871-ben, majd vele ment al gyógyszertani intézetbe. Hazánkban a gyógyszertan és az általános kórtan terén Balogh Kálmán honositotta meg a kisérleti irányt és előadásait bemutatásokkal kisérve, ő szakitott először az egyszerü elméleti előadásmóddal. Igen élénk tudományos élet folyt Balogh laboratóriumában az Ujvilágiutcai intézetben, amint Högyes irja: „az akkori orvosi facultas ódon klastromának két udvari szobájában". Högyes már 1873 márciusában a Természettudományi Társulatban tartott előadásában lelkes szavakkal hivja fel a figyelmet a kisérleti kórtan és a kisérleti módszertanra. 1874-ben az Orvosi Hetilap hasábjain cikksorozatban tárgyalja a kisérleti kórtan müvelésének és tanitásának szükségességét. Még abban az évben a kisérleti kórtan magántanárává képesitették éá a következő évben a kolozsvári egyetemen az általános kórtan és gyógyszertan tanszékére nyilvános rendes tanárrá nevezték ki. 1883-ig müködött ott, amikor a budapesti egyetemen lett Balogh utóda. Mind a kolozsvári, mind a budapesti intézet berendezése az ő munkája volt. Budapesti intézetének igen kezdetleges elhelyezése, berendezése miatt sok nehézséggel kellett küzdenie. Hiába intézett felterjesztéseket megfelelő intézet létesitése érdekében. Amikor uj intézete elkészült, már munkaképtelen volt. Sokak sorsa volt ez . . .

Högyes Endre munkái között a legkülönbözőbb élettani, gyógyszertani, méregtani és kórtani kérdésekkel foglalkozókat találunk. Ezek a közleményei annak a kiváló eredményekkel folytatott kutatásainak gyümölcsei, amelyeket mestere mellett, majd kolozsvári tanársága idején végzett. Kolozsváron kezdett hozzá már, majd Budapesten folytatta azon nagyszabásu kisérleteit, amelyeknek fényes eredményei nevét halhatatlanná tették. Ezek során a fül félkörös csatornáinak szerepére, müködésére, a szemizmokkal való kapcsolatára vonatkozóan végzett alapvető kisérleteket. Erről szóló első közleménye 1879-ben jelent meg az Orvostudományi Értesitőben és ezt később is tárggyal foglalkozó, további kisérleteinek eredményeit ismertető, több mint 20 közleménye követte. Az ezekben közzétett megállapitásai a labirinthus élettanának számos kérdését, különösen pedig a félkörös ivjáratoknak a szemmozgásokkal való reflex-kapcsolatát és az associált szemmozgások egész idegmechanizmusának kérdését tisztázták.

Korszakalkotó felfedezései közismertek. Sajnos, csak magyar nyelven közölte kezdetben ezen vizsgálatait és csak részben, nem részletesen a külföld számára hozzáférhető helyen. Igy azután később mindazt, amit ő már régen leirt a külföldi irodalom uj felfedezésként találta fel. Hosszu irodalmi vitával sikerült csak Högyes elsőségét elismertetni, de a Nobel-dij másnak jutott.

A másik tárgykör, amelynek területén végzett buvárlataival hasonlóan halhatatlanná tette nevét, a veszettség kórtana. E kisérletek alapján, amelyekben már buzgó munkatársa, akkori tanársegéde, Lőte is résztvett, született meg a „magyar fix virus" és a „dilutios fix virusos oltási módszer". Ez előnyösebnek bizonyult, mint a Pasteur-féle eljárás és hamarosan ki is szoritotta azt. Az uj oltási módszer kidolgozása során Högyes a veszettség kisérleti kórtanának több megoldatlan kérdésével is eredményesen foglalkozott. Ő rendezte be Lőtével együtt a budapesti Pasteur-intézetet.

A londoni királyi orvosi egyesületben ott függ arcképe a világ legkiválóbb tudósai között. Högyes felfedezései korszakalkotóak és nem csak ezt szükséges hangsulyoznunk, nevezetesen, hogy ezek valóban nagy felfedezések, hanem nyomatékosan kell hangsulyoznunk azt is, hogy ezek magyar felfedezések, amelyeket nem szabad elhallgatni, nem szabad engedni másoknak kisajátitani és nem szabad az utódoknak elfelejteni.

Prof. Jáki

(Fenti cikk átvéve az Orvostudományi Beszámoló 1947 évi december havi számából.)

SYR. RUB. ID. 1947. P. H. IV. Festetlen
hegyi málnaszörp 65% cukortartalommal,
KIVÁLÓ MINŐSÉGBEN SZÁLLITJA:
BERNA
gyümölcslepároló és likőrgyár
Budapest, XIV., Erzsébet királyné-utja 12.
Telefon: 296—251 és 296—417.

Egy méreg története

Irta: Dr. Turi Pál egyetemi tanársegéd*

ROMEÓ:

„ . . Ó Balsors, jaj de gyorsan
Adsz ötletet az átkozott szegénynek:
Máris eszembe jut egy patikáros, —
Itten lakott. — és láttam is minap,
Vásott ruhába, zord, busa szemölddel
Gyógyfüveket szedett. Roppant sovány volt.
A nagy nyomor csontig lerágta őt.
Rozzant boltjába teknősbéka lógott,
Kitömött alligátor, torz halaknak
Rut bőre és a polcain kitéve
Üres bödönkék koldus lim-loma.
Tört bögrék, hólyagok, dohos magok,
Zsinegvégek, rossz, rózsaszín kalácskák,
Szétrakva hogy többet mutassanak. —
Ezt a siralmat látva igy tünődtem:
„Ha valakinek méreg kellene,
Mit árusitani itten halál,
Ez a bitang bizonnyal adna néki.“
E gondolat jelezte nyomorom
S e nyomorult mostan nekem is ád majd.
Ha jól emlékszem, éppen itt a háza:
De ünnep van, bezára ócska boltját.
Hé, patikáros, hé!

PATIKÁROS:

(Jön, ajtónyitás) Ki ordit igy?

ROMEÓ:

No jöjj, barátom. Látom, hogy szegény vagy.
Itt negyven arany: adj egy kortynyi mérget,
De oly ölőt, oly hirtelen-hatót,
Hogy szétnyilaljon tüstént minden érben,
Az életunt szörnyethaljon, ha issza
S testéből ugy robbanjon ki a lélek,
Olyan veszett-sebesen, mint a lőpor
Lobban ki, tüzbe, gyilkos ágyucsőből.

*

Kedves hallgatóim! A kétségbeesett öngyilkosjelölt, aki a patikáriustól gyorsanölő mérget akar venni, hogy annak segitségével egy csapásra megszabaduljon minden földi szenvedéstől, nem más, mint *Shakespeare Romeója*. Az izgatott szavak Mantua városának egy mellékutcájában hangzanak el: de a szinhely lehetne a XVI. század Európájának bármely városa. A szerelmi bánat akkor is népszerü betegség volt és a csalódott vagy megcsalt szerelmes könnyen nyult az örök álomba ringató méregpohárhoz. A hirtelen ható méreg pedig, amelyre Shakespeare utal, kétségtelenül az arzén, pontosabban annak fehérszinü oxidja, az arzénessav. Ennek a veszedelmes méregnek a története Arisztotelesz korába, a Kr. e. IV. századba nyulik vissza. A nagy bölcselő már ismeri az arzén narancssziuü kénvegyületét és tudja, hogy ez az anyag (helyesebben a szennyezésként jelenlévő fehér arzénikum) rövid idő alatt képes a lovakat elpusztitani. Arisztotelesz iskolájának egyik tanitványa egy aranyszinü arzénvegyületről, az auripigmentről számol be, mely Sziriában, Anatóliában nagyobb mennyiségben fordul elő a természetben. Innen hozatja Rómába *Caligula* császár abban a reményben, hogy az aranyszinü ásványból a kohókban majd aranyat lehet előállitani. *Plinius* egyik müvéből értesülünk erről a szerencsétlen kisérletről, mely nyilván igen kevés arányhoz, de annál több sulyos arzénmérgezéshez, sőt halálos áldozathoz is vezetett.

A középkorban a kémia és az orvostudomány élharcosai az arab tudósok. Igen sok rendkivül értékes, ma is változatlanul helytálló megfigyelést köszönhetünk az alkimistáknak, akik az aranycsinálás mohó lázában számtalan fontos felfedezést tettek és akik végül is rendszeres munkájukkal és gyakorlati tapasztalataikkal döntően hozzájárultak a természettudományok modern arculatának kialakitásához. Az alkimia tudósai közül kimagaslik *Geber*, teljes nevén *Abu Abdallah Dzsabir ibn Hajján*, aki felismeri, hogy bizonyos arzénvegyületek jelenlétében a réz kifehéredik, ezüsthöz hasonlóvá válik. Jól beleillett ez a jelenség az alkimisták tudományos szemléletébe, amely az anyagok átváltozásának elméletére volt alapozva. Higanyból aranyat, rézből ezüstöt gyártani: ez volt a céljuk és az a meggyőződés, hogy a fémek átváltoztatásának van reális lehetősége, sarkalta őket eredménytelen munkájukban évszázadokon keresztül. A legkiválóbb arab orvos, *Abu Sina*, vagy ismertebb latin nevén *Avicenna*, jól ismeri a fehér arzénikum mérgező hatását. Különösen veszedelmes ez a méreg azért, mert iztelen, szagtalan, vizes oldata szintelen és már egészen kis mennyiségben, 1—2 tizedgrammos adagokban is halált okoz. Ezek a tulajdonságai politikai szerephez juttatják a középkorban és az ujkorban az arzént. A byzánci udvar hirhedt méregkeverői ezt a szert használják fel nemkivánatos ellenfeleik diszkrét, de gyors és biztos eltávolitására. A renaissance Itáliájában is találkozunk vele: a „Borgiák mérge“ ismét az arzéntrioxid. Az erőszakos, eszközökben nem válogató, minden áron uralomra törő *Borgia Caesar* ennek a gyilkos fehér pornak segitségével gyorsan tudja a hatalom felé. (Megjegyzem, ha ez a „finom módszer“ nem vezetett célra, akkor a tőrt is szivesen használta, mint hatásos érvet.) Természetesen az arzén bünös használata nem volt Itália és a széteső byzánci birodalom határai közé szoritva: Németországban, Franciaországban és más európai országokban is találkozunk hirhedt méregkeverőkkel. Egyes városokban, államokban szigoru törvényekkel, sőt halálbüntetéssel próbálják megakadályozni a méreggel elkövetett büneseteket. Hallgassuk csak meg, mit válaszol Rómeó sürgető kérésére a patikárius:

PATIKÁROS:

„Van ilyen mérgem, de Mantovába törvény
Halált szab arra, aki árusitja.“

De a szegénység rossz tanácsadó, a legtöbb törvényszegés eredendő oka. Ime, igy veszi le lábáról Rómeó a habozó patikust:

ROMEÓ:

„Félsz a haláltól hát, te semmiházi,
Te átkozott? Az arcodon az éhség,
Inség, sanyargás sir ki a szemedből,
Nyomor, gyalázat lóg le hátadon.
Ez a világ — s törvénye — nem barátod.
Dussá sosem tesz törvény e világon:
Szegd meg tehát, ne légy szegény, fogadd el.“

PATIKÁROS:

„Szegénységem hajlik meg, nem gerincem.“

ROMEÓ:

„Szegénységed veszem meg, nem gerinced.“

PATIKÁROS:

„Hát szórd e port akármi folyadékba
S hörpintsd ki — és lehetsz bár oly erős,
Mint husz ember, — végez veled azonnal.“

A dráma folytatását mindannyian jól ismerjük. A boldogtalan Rómeó kiitta a méregpoharat és a tetszhalott Julia koporsója mellett a valódi méreg azonnal elpusztitotta.

Shakespeare korszakával nem zárul le az arzénes bünesetek kora. A XVII. század hires Aqua Tofanaja az arzénessav vizes tömény oldata. Palermóban élt ebben az időben egy Tofana nevü asszony, az ő boszorkánykonyháján főtt először ez a veszedelmes ital. (Valóban „főtt“, mert az arzénessav forrón sokkal jobban oldódik, mint hidegen.) Az ujkorban azután fokozatosan csökken az arzén bünös felhasználása. Ipari mérgezések még előfordulnak, hiszen a „schweinfurti zöld“ nevü festék arzéntartalmu és mivel ezt tapéták és különféle iparcikkek készitéséhez kiterjedten használják, véletlen balesetek, ritkábban szándékos mérgezések már előfordultak. Egér-, patkány- és féregirtószereknek, továbbá növényvédő készitményeknek is gyakori alkotórésze az arzén, ennek következtében gyümölcsöskerti és szőlő-munkások, de a mosatlan gyümölcsöt fogyasztó közönség körében is fordult elő enyhébb, vagy sulyosabb megbetegedés. Ezzel szemben az arzén mint politikai méreg, teljesen kiment a divatból. Századunk a szinte korlátlan technikai fejlődés jegyében áll és a legujabb idők politikai méregkeverői nagyobb arányokban dolgoztak, mint elődeik. A koncentrációs táborokban sinylődő sokmillió áldozat elpusztitására lassu lett volna az arzén, talán kényelmetlen is: ezért a sötétnek *nevezett* középkorban elképzelhetetlen tömeggyilkosságokat futószalagrendszerrel, a legmodernebb eszközökkel hajtották végre a Caligulák és Borgiák késő utódai.

Lapozzunk most át, kedves hallgatóim, az arzén történetének vidámabb és szivderitőbb fejezeteire. Miként az árnyék mellett ott van mindig a fény is, ugy kiséri végig a *mérgező* arzén históriáját a *gyógyitó* arzén története. Már Avicenna felismeri, hogy kis töménységü arzén-oldatoknak bizonyos mértékben gyógyitó hatása van. Igy sebek gyógykezelésére, továbbá asztmás betegeknek ajánlja az arzént. A XI., XII. században tetvek elpusztitására, szőrtelenitésre is használnak arzéntartalmu gyógyszereket. Mivel a helyes adagolást nem ismerik, igen sok ember pusztul el éppen a gyógyszer használata következtében anélkül, hogy a valódi okot akár az orvos, akár a beteg hozzátartozói sejtenék. *Paracelsus*, az orvostudomány renaissance-ának ez a kimagasló alakja — aki nemcsak a sörgyártás apostola volt, mint ahogy a köztudatban általában él, de korának egyik legkiválóbb, bátor, uj utakon járó természettudósa és az orvosi kémia megalapitója is, — felismeri és hirdeti többek közt az arzéntartalmu gyógyszerek gyógyitó hatását, persze anélkül, hogy e hatás módjával tisztában lenne. Ma már jól tudjuk, hogy a kicsiny, 1—2 milligrammos arzénadagok a sejtégés befolyásolása utján fejtik ki erősitő, roboráló hatásukat. *Fowler* angol orvos és gyógyszerész a XVIII. század végén 1 százalékos arzénessav-oldatot készit és ezt a gyógyszert eredetileg láz ellen ajánlja. Később

*A magyar rádióban 1947 dec 22-én elhangzott előadás.

Vaselin. flav. Hung.		kg	8.85 Ft
btto 20 kg, netto 17 kg hordóban			156.20 „
netto 50 kg falemezhordóban			460 — „
netto 100 kg	fro-fro		890 „
ADELAN kitünő lanolinpótló		kg	35.40 „
netto 10 kg hordóban			363 — „
br 20 kg (net 17) hordóban	fro-fro		617.— „
Formaldehyd. solut. 40%		kg	7.50 „
5 kg demizsonban			49 — „
10 kg			96 — „
Oleum foeniculi I a incl. üveg		100 gr	72 — „
		250 gr	179.— „
Oleum anisi		100 gr	72 — „
Oleum Lavandulae verum		100 gr	79 — „

Decembrei szállitásra előjegyezhető:

Aether depur. Ph. H. IV.	2	3.5	kg 7	98 — kg
személyesen demizsonnal	204 —	358 —	710 —	Ft
kannával vasuton fro-fro		420.—	770 —	Ft

Szállitás az összegnek a 32 691 számu csekkszámlára való beküldése után vagy utánvéttel

DR. LIGETI GÉZA

gyógyáru- és vegyszernagykereskedő

Budapest, IX, Tompa-u. 12. T.: 135-041

tapasztalják a Fowler-oldat kiváló erősítő hatását és ezt a csaknem kétszázéves gyógyszert csekély változtatással ma is használják. A modernizált Fowler-oldat szerepel a hivatalos IV. Magyar Gyógyszerkönyvben is és cseppekben, vagy sterilizálva injekció alakjában szokták rendelni. Nagyobb töménységben az arzén mérgező az emberi sejt fehérjeanyagára, a protoplazmára. Ezt a tulajdonságát használják fel a fogorvosok, amikor a fogbélbe arzénpasztát helyeznek és ennek segítségével az érzékeny idegvégződéseket néhány nap alatt elölik.

Az arzén legfontosabb gyógyhatását azonban nem az említett egyszerű szervetlen vegyületeiben, hanem egyes benyoltan előállítható organikus vegyületeiben fejti ki. A századfordulón alkalmaznak először álomkór ellen egy „Atoxyl" nevü szerves arzénvegyületet *Koch Róbert*, a tuberkulózis kórokozójának akkor már világhirü felfedezője, Afrikában tanulmányozza az atoxyl hatását álomkórban szenvedő betegeken és igen kedvező eredményekről számol be. Ezekre a feltünő eredményekre figyel fel *Ehrlich Pál* és kiindulva a közeli rokonságból, mely az álomkór és a vérbaj kórokozója közt fennáll, megkisérli az atoxylt harcba vetni a spirochéták ellen. Az arzénvegyület azonban tulságosan mérgezőnek bizonyult, embernél látóidegsorvadást, sőt teljes vakságot is előidézett. Ekkor kezdődött meg az a közel hároméves, hősköltemínybe illő munka, melynek során Ehrlich és önfeláldozó munkatársai, elsősorban *Hata* japán orvos, száz meg száz szerves arzénvegyületet állitottak elő, kisérleti állatok ezreit áldozták fel és a folyton ismétlődő sikertelenségtől vissza nem riadva, éjt nappalá téve dolgoztak a csodálatos gyógyszer, a „büvös golyó" felfedezésén. (Igy nevezte el *Ehrlich* az a varázsfegyvert, amellyel a kórokozó baktériumokat akarta „megcélozni" és harcképtelenné tenni.)

Három éven át folyt a gigászi küzdelem a sápadt spirochéták ellen, sok százezer férfi, nő, gyermek megmentése érdekében. A kisérleti állatokban hol vidáman nyüzsögtek a kórokozók, lévén a kipróbált készitmény kevésbbé hatásos, hol pedig maga az állat pusztult el, mivel a szervezetébe juttatott arzénvegyület tulságosan mérgező volt. 605 vegyületet állitottak elő *Ehrlich* és munkatársai anélkül, hogy a kivánt eredményt elérték volna. Végül a 606.-ik arzénvegyület befecskendezésénél csodálatos jelenség mutatkozott: ennek a szernek egyetlen adagjával sikerült a kisérleti állat vérében hemzsegő kórokozókat elpusztitani anélkül, hogy az állat bármilyen mérgezési tünetet mutatott volna. 1910-ben emberen is kipróbálják *Ehrlich* gyógyszerét a salvarzant. Az elért eredmények valóban csodálatosak. Rövid idő alatt kiderül, hogy a salvarzán gyógyulást nyujt az addig gyógyithatatlannak vélt legpusztitóbb népbetegség: a vérbaj ellen. *Ehrlich* Nobel-dijat kapott: de ennél bizonyára sokkal többet jelentett számára az a felemelő érzés, mely a kutató tudóst elfogja akkor, amikor fáradságos munkája eredményhez vezet és ez az eredmény ezrek és ezrek biztos gyógyulását teszi lehetővé. A salvarzán felfedezése óta eltelt közel három évtized alatt óriási lépésekkel haladt az orvostudomány. Az ujabb gyógyszerek közül a penicillin hatásosnak bizonyult spirochéták ellen is, de gyógyitó erejét nagyobb időtávlatban még nem lehetett ellenőrizni. Ennek következtében a vérbaj leghatásosabb gyógyszerének ma is a salvarzánt kell tartanunk.

Befejezésül még egy tragikusan induló, de szerencsés fordulattal végződő fejezetet kell elmesélni az arzén történetéből. Az első világháboru végefelé amerikai vegyészeknek sikerült előállitani egy „Lewisit"-nak elnevezett arzénvegyületet, amely pusztitó hatásában a rettegett mustárgázat is felülmulta. Szerencsére a „Lewisit"-nek harctéren való alkalmazására nem került sor, ellenben azonnal megindult a kutató munka olyan gyógyszer előállitására, mely a „Lewisit" ellen teljes védelmet nyujt. Tudósok egész sora dolgozott ezen az ellenmérgen és azt sikerült is előállitani; a szer összetételét vegyi szerkezetét azonban csak a második világháboru befejeztével hozták nyilvánosságra. Az arzénmérgezés gyógyszere a B. A. L.-nek röviditett British Anti-Lewisit. Ez a kénvegyület nemcsak az arzént köti meg és ezáltal mérgező hatását kiküszöböli, de hatásos védelmet nyujt fémmérgek ellen a legsulyosabb higany- és ólommérgezéseknél is. Különös jelentőséget ad a BAL.-nek az a körülmény, hogy egyes emberek a salvarzánnal szemben tulérzékenységet mutatnak és ezeket eddig *Ehrlich* gyógyszerével arzénmérgezés veszélye nélkül kezelni nem lehetett. A B. A. L. megszünteti ezeknél az embereknél az arzénokozta mérgező tüneteket; igy végül is a magyarul „halálharmat"-nak elkeresztelt „Lewisit" egy rendkivül fontos és értékes gyógyszer előállitását eredményezte.

Kedves hallgatóim, ez az arzén története dióhéjban. A történetnek kézenfekvő tanulsága is van:

mig a természetadta kincsek gonosztevők kezében a rombolás, pusztitás eszközeivé válnak, addig az épiteni akaró, jószándéku ember tudása, szorgalma és akarata a méregből is gyógyszert, a halálból is életet képes teremteni.

Előfizetési dij:
1 hóra 15.— forint
Negyedévre 45.— forint
Falusi törpe gyógyszertáraknak:
1 hóra 10.— forint
3 hóra 25.— forint
Szakszervezeti tagoknak:
1 hóra 7.— forint
3 hóra 20.—forint
Postatakarékpénztári csekkszámla szám: 1402

Synonima — Védett nevek

— Összeállitotta: DR. HANTOS LÁSZLÓ —

Cacodyl — Tetramethyl-diarsin
Cadaverin — Pentamethylendiamin
Cadechol-Ingelheim — Acid. camphor-chloleinic.
Cafasp'n — Acid. acetylsalicylic + coffein
Cafinal — Phenobarbiton+coffein
Cajuputol — Eucalypol
Calciferol — Vitamin D.
Calcium-acetylosalicylic — Anulatos, Aspirin soluble, Calcetal, Calcium-aspirin, Kalmopyrin, Kalsetal, Solupyrin, Tylcalsin
Calcium-cresolsulfonic — Cresival, Kresival
Calcium-diuretin — Theobromin+Calcium-salicylat
Calcium-gluconat — Calcium-Sandoz
Calcium-glyceroarseniat — Arsitriol
Calcium-guajacolsulfonat — Gajacyl, Guajacyl
Calcium-jodricinol — Jodicin
Calcium-laevulinat — Tetanol
Calcium-naphtosulfonat — Asaprol, Calcinaphtol, calcium betanaphtol-a monosulfonat, Abastrol
Calcium-natrium-lactat — Kalzana
Calcium-natrium-pyrocatechol-disulfonat — Seldavin
Calcium-permanganat — Acerdol, Monol
Calcium-peruvicum — Pirucalcio
Calcium-phosphat, acid, — Calcium-phosphat-diacid.
Calcium-phosphat-di-acid — Calcium-phosphat-acid, Calcium-phosphat-monobasic, Calcium-biphosphat
Calcium-phosphat-dibasic — Calcium-phosphat-mono-acid,
Calcium-phosphat-monobasic — Calcium-phosphat-di-acid.
Calcium-neutral — Calcium-phosphat
Calcium-Sandoz — Calcium-gluconat
Calcusal — Piperidin-p-sulfaminobenzoat+Natr. bicarbon.
Cacetisal — Calcium acetylosalicylic
Calmed — Calcium malonatum
Calsimil — Vitamin D. +Calcium-natrium-lactat.
Camphacol, Camphacollasis — Methylendiguajacol-camphoric-acid-ester
Camphol — Borneol
Camphor peppermint — Menthol
Camphor-tonka-bean Coumarin
Canadrast — Hydrastinin hydrochlorid
Cantan — Vitamin C.
Caprokol — Hexylresorcinol
Carbamid. bromaethylacetic. — Somben
Carbamid bromisovalerianic. — Albroman, Bromural
Carbamid. hydrogen. peroxydat. — Hyperolum ply.
Carbarsen — Acid.-4-carbamino-phenylarsenic.
Carbazol — Diphenylimid
Carbazol — Acid.-4-Carbamino-phenyl arsenic.
Carbinol — Methylalkohol
Carbromalum — Bromdiaethylacetylcarbamid
Cardiazol — Pentamethylentetrazol
Caroten — Provitamin A.
Carpule — Novocain sol. + coroasil
Carvacrol — 5-Isopropyl-oxycresol, Cymenol, Methyl-propylphenol — 1:2:4: oxycymol
Casbis — Bismuth hydrat stab. in ol. susp.
Cascara-sagrada-glycosid — Peristaltin
Causith — Dimethylaminoantipyrin-cyclo-hexatrienpyridin sulf.
Cebion — Vitamin C.
Collon — Tetrachloraethan
Collotropin — Aether-arbutinbenzoicum
Corbasil — O-dioxy-phenyl propanol
Cesol — Chlormethylpyridin-beta-carbonic-acid-methylester
Cetosal — Acid. acetylosalicylic.
Cetosalol — Acetyl-p-amino-salol
Cetranin — Acid. cetraric.
Cevadin — Veratrin crystallis.
Chinadon — Kalium-oxychinolinsulfonat
Chinaldin — 2-Methylchinolin
Chinalgen — Quinalgen
Chinaphenin — Chinini-carbophenetidid
Chinaphtol — Chinin. beta naphtolsulfonic.
Chinin aethylocarbonic. — Euchinin, Diplochin
Chinin carbonic. — Aristolchin
Chinin dicarbonic. — Aristochin
Chinin. inosithexaphosphoric. — Phytin-chinin
Chinoplasmin — Plasmochin
Chinosol — Kalium-oxychinolin-sulfat
Chloramylen hydrat — Dormiolum
Chloralamid — Chloral-formamid
Chloral-antipyrin — Hypnal, Chlorpyrin
Chloral-formamid — Chloralamid, Chloramid
Chloramin — Natrium-p-toluol-sulfonchloramid, Tochlorin, Tolamin
Chlorarsenol — Ammonium-heptin-chlor-arsenat
Chlorbutol — Trichlor-tert. butyl-alkohol. Chloreton
Chloreton — Chlorbutol, Aceton-chloroform
Chlorjodhydroxychinolin — Nioform, Vioform
Chlorogenium — Neomagnol
Chloropicrin — Trichlornitromethan
Chlorpyrin — Chlorantipyrin
Chlor-propyl-oxyd — Epichlorhydrin
Chinolin. bismuth.-rhodanat — Crurin
Chinolin chlorjodat — Vioform
Citarin — Natr. anhydromethylencitrat.
Chloropryl — Trichlorisopropyl-alcohol, Isopral
Chlorpyrin — Phenazon-monochloral, Hypnal
Chlor-tetragnost — Natrium-tetrachlorphenolphthalein
Chlor-zinc.-jod — Schulze solutio
Choleval — Argent. colloidal + Natriumcholat
Cholin-distearoglycerophosphat — Lecithin
Cholumbrin — Natrium-tetrajodphenophthalein
Chrysarobin — Acid. chrysophanic.
Chrysoform — Dibrom-dijod-hexamin
Chrysoidin — Diamino-azobenzol-hydrochlorid
Cibalgin — Dimethylaminophenyldimethylpyrazolon-Dial
Cibazol — p.-aminobenzolsulfamidothiazol, Eleudron, Sulfathiazol,
Cignolin — 1:8-Dihydroxyanthranol
Chinchonin-jodosulfat — Antiseptol

Cinchophen — Acid 2-phenylchinolin-4-carboxylic, Acid Phenylchinolincarbonic, Phenoquin, Quinophan, Rhemattan
Cinchophen-methylester + acid acetylsalicylic — Arcanol
Cinnamolyl-p-oxyphenol-carbamid — Elbon-Ciba
Citragan — Argent.-Natrium-citrat
Citral — Geranial, Geranialdehyd
Citramin — Citraminoxyphen, Hexamethylentetr.-anhydromethylencitric
Citromin — Natrium-anhydromethylencitrat, Citarin, Goutin
Citrophen — p-Phenetidin-citrat
Cocainum — Benzoyl-ekgonin-methylester, Methylbenzoylekgonin
Cocainum novum hydrochlor. — Novocain, Merocait
Cocamin — Truxillin
Codeinum — Methylmorphin, Morphin-methylaether
Codein-methylbromid — Eucodein, Eucodin
Codein-ortho-guajacolsulfonat — Guajacodein
Codeonal — Codein diaethylbarbitur.
Coffeminal — Phenobarbit., Luminal, coffein
Coffanilidum — Acetanilid, coffein
Coffeinum — Methyltheobromin, 1:3:7-trimethylxanthin, Gauranin, Thein
Coffein + calcium-acetylsalicylic — Asparol, Kafalgol
Coffein + diaethyl-p-aminobenzoyl-hydrochlorid — Impletol
Coffein-jodid — Coffein-di-jodo-hydriodid, Coffein-trijodid, Eupinal
Coffein-natrium-salicylic — Xanol
Coffein + tributan — Nautisan
Collargol, Collargolum — Argent. colloidal
Compral — Trichloraethylurethan-dimethylamino-phenazon, (Volumtal + Pyramidon)
Contramin — Diaethylammonium-diaethylthiocarbomat.
Convolvulin — Jalapin
Coramin — Pyridin-beta-carboxydiaethylamid-25% sol. Cardiamin
Corbasil — o-Dihydroxyphenylpropanolamin-hydrochlorid
Cordein — Methyltribromsalol
Cordyl — Acetyltribromsalol
Coriandrol — d-Linalool
Coryfin — Menthol-aethylglykol
Coryl — Methyl + aethylchlorid-mix.
Cotarnin-hydrochlorid — Styptarnin, Stypticin, Oxystiptin
Cotarnin-phthalat — Styptol
Cotoin — Trioxybenzophenon-monomethylaether
Coxpyrin — Acid. acetylsalicylic
Creosotal — Creosot-carbonat
Creosotum carbonic — Creosotal, Kreosotal
Creosotum salicylicum — Salocreolum
Creosotum valerianic — Cosot
Cresopyrin — Acid. acetyl-o-cresotinic
Crinex — Ovarium extr.
Crysarobin tetraacetic — Lenirobin
Crysogenin — Phenylsemicarbazid
Crurin — Chinolin bismuth. rhodanat.
Curral — Acid. diallylbarbituric.
Cutolum — Alumin. boricotannic. tartaric.
Crysolgan — Natrium-4-amino-2-aurothiophenol-carbonat.
Cyclobarbital — Acid cyclohexenyl-aethylbarbituric, Phanodorm
Cyclocain — Isobutyl-p-aminobenzoat, Cycloform
Cycloform — Isobutyl-p-aminobenzoic
Cyclohexanol — Hexahydrophenol, Hexalin
Cyclosal — Hexeton, Methylisopropylcyclohesan-on +
Cymol — p-Methylisopropylbenzol
Cystamin — Hexamin, Hexamethylentetramin
Cystogen — Hexamethylentetramin
Cystopurin — Hexamethylentetramin-natriumacetat
Dagenan — Sulfapyridin, May Baker 693, Soludagenan
Davitamon A + D — Vitamin A + D conc.
Davitamon D. — Vitamin D. conc.
Davitamon K — Methylnaphthohydrochinon-disul.-fat.-Na.
D. D. T — Dichlordiphenyl-trichlor-methan
Deba — Barbiton
Debesal — Sulfadiazin
Decholin — Natr. dehydrocholeinic.
Declonal — Diaethylchloracetamid
Degallol — Methyldioxycholansav
Degrasin — Thyreoidea praep.
Dehydrodimethylphenylpyrazolon — Phenazon
Dehydromorphin — Oxymorphin, Pseudomorphin
Dekamethylendiguanidin-chlorhydr. — Synthalin
Dekrysil — 4-6-Dinitro-o-kresol
Dercusan — Chloramin
Deriminal — Theophyllin + Phenobarbital
Deltaform — Bismuth-dithiosalicylat, Thioform
Deltanephrin + methylaminoaceto-pyrocatechin — Laevo-Glaucosan, Glaucosan
Dephagin — Natrium nucleinicum
Dermarodyl — Acetylcholin-sulfocyanat
Deriphyllin — Theophyllin + Diethanolamin comp.
Dermatol — Bismuth-subgallicum
Dermol — Bismuth-chrysophan
Desencin — Benzyl-p-jodaethoxybenzoat + acid. pseudosulfamidobenzoic.
Deseptyl — Sulfanylamid, Gombardol, Prontalbin (Prontosil album.), Streptosyl, Sulfamidyl, Sulfonamid.
Desoxy-nor-ephedrin-racemic. — Benzedrin
Detavit — Vitamin A + D.
Detonal — Diathylacetylcarbamid
Devegan — Acid-3-acetylamino-4-hydroxyphenyl-arsenic + acid. boric.
Diabetin — Laevulose
3-4-Diacetamino-4-hydroxyarsenobenzol-2-Na-glycolat 2% sol — Solu-Salvarsan
Diacetanilid — Acetoacetanilid
3-5-Acetoxymercuri-4-nitro-2-cresol — Metaphten
Diacetylamino-azo-toluolum — Alborubol, Dimazon, Pellidol
Diacetyl-dihydrophenylisat — Isacen
Diacetyl-dioxyphenylisatin — Isacen
Diacetylmorphin — Diamorphin, Heroin
Diacetyltannin — Acetannin, Tannigen
Diacrid — Diaminomethylacridin, Gonalrin
Diaethanolamino-3-5-dijod-4-pyridin + Na-acetic sol. — Diotrast, Jodyracil, Per-Abrodil
Diaethylamid-valerianic — Valyl
Diaethylbromacetamid — Neuronal
Diaethylbromacetylcarbamid — Somben

Diaethylendiamin — Piperazin, Piperazidin, Piperacin, Arthriticin, Dispermin
Diaethylendiamin-chinic. — Sidonal, Piperazin-chinic.
Diaethylendiamin-tartaric — Piperazin-tartaric.
p-Diaethyloxyaethyldiphenylamid-hydrochlorid — Holocain hydrochlorid, Phenocain
Diaethylamin-3-acetylamino-4-hydroxyphenylársen 23.6% sol. — Acetylarsan
1-(3-4-diaethyloxybenzyl)-6-7-diaethyloxy-isochinolin — Perparin
Diaethylacetal — Acetal
Diaethyl-allyl-acetamid — Novonal
Diaethyl-aminoaethyl-p-aminobenzoat-hydrochlorid — Procain-hydrochlorid
N-diaethylamino-isopentyl-8-amino-6-methoxychinolinsó — Beprochin, Plasmochin, Plasmoquin
gamma-Diaethylaminopropyl-cinnamat-hydrochlorid — Apothesin
Diaethylamino-propylamino-methoxy-chinolin-hydrochlorid — Rhodoquin F 710
Diaethylamino-propylamino-methoxychinolin-hydrochlorid + Acetarsol comb — Rhodoquin V. F. 915
Diaethylammonium-diaethyldithiocarbomat — Contramin
Diaethyl-glycocoll-p-amino-o-oxy-benzoic.-methylester — Glycocain, Nirvanin
Diaethyl-malonyl-carbamid — Barbiton
Diaethyl-oxy-acetylcarbamid — Hypnotal
Diaethyl-stilboestrol-dipropionat — Oestrosyntal
Diaethyl-sulfon-diaethylmethan — Sulphonal
Diaethyl-sulfon-methylaethylmethan — Methylsulfonal
Diaethylamin-allyl-isopropylbarbituric + diaethylamin-diaethylbarb sol. — Piperazin
Diaethylenglykolmonoaethylaether — Carbitol
Diafor — Carbamid-acetylosalicyl.
Dial — Acid. diallylbarbituric.
Dialacetin — Acid. diallylbarbituric + allyl-p-acet-aminophenol comp.
Dial-Ciba — Acid. diallylbarbituric.
Diallyl-acetyl-bromisovaleryl-carbamid — Dormen
Diallylcarbamid — Sinapolin
Diallyl-malonyl-carbamid — Acid. diallylbarbituric
p-Diallyl-oxyaethydimethyldiamid-hydrochlorid — Diocain
Diallyl — Methylamin + Lithium-citrat.
Diamidophenol-hydrochloric. — Amidol
Diaminoacridin — Flavin
3-6-Diaminoacridin-sulfat — Proflavin
Diaminobenzol-hydrochlorid — Chrysoidin
3-3-Diamino-4-4-dihydroxyarseno-benzol — Arsphenamin
2-8-Diamino-10-methylacridinium-chlorid — Euflavin, trypaflavin
2-8-Diamino-10-methylacridiniumchlorid-hydrochlorid — Acriflavin
Diaminophenol-hydrochlorid — Amidol
Diamorphin — Acetomorphin, Acetylmorphin, Diacetylmorphin, Heroin, Morphacetin
Diaspirin — Salicyl-succinat
Diastase — Amylase
Diazil — Sulfapyridin
Dibromdihydro fahéjsavas borneolester — Adamon
Dibromhydroxymercuri-fluorescein-dinatriumsó — Mercurochrom
Dibrom-dijod-hexamin — Chrysoform
Dibrom-malonylcarbamid — Dibromin
Dibrom-salicylmethylester — Sabromin
Dibrom-thymolsulfophenolphtalein — Brom-thymol-kék
Dichloramal — a-Dichlor-isopropyl-carbamat, Aleudrin
Dichlorisopropylalc. carbaminat. — Aleudrin
Dicodid — Dihydrocodein
Didial — Acid diallylbarbituric + aethylmorphin
Dichinin-carbonat — Aristochin
Dichlor-diphenyl-dichlormethan — D. D. T. (Geigy)
Didial — Aethylmorphin + Dial
Dicumarol — Methylen-bis-oxycumarin
Digalen — Digitalis-glukosida
Digitalin-Nativell — Digitoxin
Digitalin-crist. (Ph. Fr.) — Digitoxin B. P. C.
Digitalis Lanata cryst. glukosida — Digoxin, Lanadigin, Pandigal
Digitalis Lanata-glukosida A. B. C. — Diginalid
Digitalis-extract. stand. praep. — Adigan
Digitoxin B. P. C. — Digitalin cryst.
Dihydrocodein — Dicodid
Dihydromorphin-hydrochlorid — Dilaudid
Dihydroxyanthranol — Anthralin, Anthrarobin
1-8-Dihydroxyanthranol — Cignolin
1-8-Dihydroxyanthrachinon — Istizin, Istin
Dihydroxybenzol-m- — Resorcin
o-Dihydroxybenzol-methylaether — Guajacol
p-Dihydroxybenzol — Hydrochinon
Dihydroxycodein — Paracodin
Dihydroxycodein-hydrochlorid — Eucodal, Eukodal
Dihydroxy-diaminoarseno-bensol dihydrochl. — Arsphenamin
Dihydroxy-phthalophenon — Phenolphtalein
1-3-Dihydroxy-4-hexylbenzol — Hexylresorcinol
3-4-Dihydroxy-penylaethylmethylamin — Epinin
o-Dihydroxyphenol-propanolamin-hydrochlorid — Corbasil
Dijodcoffein-hydrojodid — Spironin
Dijodoform — Tetrajodaethylen, Aethylenperjodid
Dijodhydrin — Jothion
Dijododithymol — Aristol
Dijodtyrosin — Acid. dijodoxy-phenylamino-propionylic
Dilantin — Diphenylhydantoin
Dilaudid — Dihydromorphinon
Dilumin — Calc. acetylo-salicylic.
Dimapyrin — Amidazophenum
Di-Menformon — Oestradiol-benzoat
6-7-Dimethoxy-2-methyl-3-4-dihydro-isochinolin-chlorid — Lodal
Dimethylamin-p-aminophenylstibinat — Neo-Stibosan
Dimethyl-aminoanalgesin — Amidopyrin
Dimethylaminoantipyrin — Amidopyrin, Pyramidon
Dimethylaminoantipyrin-butylchloralhydrat — Asciatin, Trigemin
Dimethylaminoantipyrin-camphorat-acid. — Pyramidon camph. acid.
Dimethylaminoantipyrin-camphorat-neutr. — Pyramidon camph neutr.
Dimethylaminoantipyrin-citrat — Pyramidon-citrat
Dimethylaminoantipyrin-diaethylbarbituric. — Veramon
Dimethylaminoantipyrin-isopropylallylbarbituric — Allonal, Allional
Dimethyaminoantipyrin-natrium-phenyldimethyl-pyrozolonmonomethylaminomethansulfonic — Gardan

Székely Éva — gyógyszerész szemmel

Olyan szerény és egyszerű jelenség, hogy az ember szinte el sem hiszi, hogy ő az. Az egész beszélgetés alatt nem tudunk szabadulni ettől az érzésünktől. Semmi sincs benne az ünnepelt világbajnok rátartiságából. Olyan, mint egy most érettségiző diáklány.

Elmondja, hogy 13 éves korától uszik és 14 éves korában már megjavítja az összes magyar melluszó csúcsot.

A gyógyszerészi pályára valójában az vonzotta, hogy nővére megyész szeretett volna lenni, de nem vették fel az egyetemre. Székely Éva most másodéves egyetemi hallgató. Tavaly a Teleky-gyógyszertárban töltötte ki a gyakornoki évét. Dicséri volt principálisát, hogy mindig elengedte a tréningekre.

— 1941—1945-ig nem versenyezhettem.

Összenézünk. Egy percnyi döbbent csend. De én nem kédezek és ő nem beszél . . .

Elárulja, hogy nem azért ment a gyógyszerészi pályára, hogy gyógyszertára legyen. Elsősorban a gyógyszerészi kémia érdekli . . .

1945-től megnyeri az összes magyar női mell- és gyorsuszó bajnokságot. Tavaly Párisban főiskolai világbajnok. Megkapja a Grand Prix-t.

Eddig kitünően kollokvált mindenből, csak Sárkány professzor urnál nem kapott kitünőt. Bevallja, hogy a rajzolás nem megy olyan jól, mint az uszás . . .

Párizsi sikere után itthon megkapja a köztársasági érdemrend aranyfokozatát. Olyan szerényen mutatja meg, szinte mentegetődzik. A kitüntetési okiratot is elénk teszi, mintha saját magát is meg akarná győzni, hogy valóban ő az.

Csak Végh Antal tanár urtól fél — további egyetemi tanulmányai folyamán. A negyedéves hallgatók erősen rémítgetik . . . Megnyugtatjuk, hogy ha a kémiát szereti, akkor nem lesz baja Végh tanár urral. Felvilágositjuk, hogy tisztán Végh tanár uron mulik, hogy mikor lesz ő saját maga is világbajnok a kémia berkeiben . . .

Monte Carlóban az európai világbajnokság második helyére kerül a holland világrekorder mögött. Ezzel a világ ranguszóinak második helyére jut . . .

Kissé fél az idei egyetemi tanulmányaitól. Olimpiai előkészületei miatt nagyon sokat kell hiányoznia. Hiába erősitjük, hogy ezt az egyetemi tanárok is méltányolják. Ő arra hivatkozik, hogy attól függ: lesz-e sikere?

Eddig összesen 34 rekordot uszott. Tiszteletdijainak száma: 52. Egy nagy vitrin tele van velük. Külön a nagy serlegek és szobrok, melyek már nem fértek el a vitrinben.

Székely Évát az egyetemen a tanárai is dicsérik. Kiváló növendéknek tartják. Büszke rá a szakma. Mert nagy tudósok, sőt — nagy művészek is kikerültek már a gyógyszerészi pályáról, de Székely Éva az első uszó világbajnokunk . . .

Érdeklődünk a terveiről, a kilátásairól. Egyetlen szóval válaszol:

— Olimpia.

— És a kilátásai?

— Remélem, hogy sikerülni fog. De ez a siker, a döntő eredmény, rengeteg külső körülménytől függ. Elsősorban attól, hogy pontosan azon a napon, abban a bizonyos órában, azokban a percekben, milyen kondicióban leszek . . .

A könyvespolcán felfedezzük az Issekutz-könyvet, mellette néhány vaskos kötet: német vegyészeti szakmunkák. Ugy látszik, hogy Székely Éva nem véletlenül került a gyógyszerészi pályára. Ide is a hivatás-szeretete szólitotta. És nálunk marad tovább, nálunk marad véglegesen. Mert 10—15 év mulva Székely Éva már egyre kevesebbet fog versenyezni, de akkorra megtelik még 2—3 vitrin tiszteletdijaival. Addig megtalálja helyét valamelyik gyógyszerkémiai laboratóriumban . . .

Amikor sikert kivánunk Székely Évának olimpiai és egyetemi működéséhez, elbucsuzunk tőle és lefelé ballagunk a lépcsőn, egyetlen mondat követ bennünket. De most szinte harsog ez a pár panasz nélkül kiejtett szó:

— Aztán 1941—1945-ig nem versenyezhettem.

De hallgassunk most is. Jobb, ha nem beszélünk róla. (sz. j.)

MEDICINA
GYÓGYSZERÁRUNAGYKERESKEDÉS KFT.
BUDAPEST, VI.,
HAJÓS UCCA 32
TELEFON: 120—261
Ismét a leggyorsabban és a legpontosabban és csak gyógyszertárak részére szállit.
TELEFON: 127—401

A népjóléti miniszter 226.000|1947. N. M. számu rendelete

a gyógyszerek árszabásáról szóló 260.500/1934. N. M. számu rendelet kiegészitése tárgyában

a gyógyszerek árszabásáról szóló 260,500/1934. B. M. számu rendelet kiegészitése tárgyában.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876:XIV. tc. 136. és 167. §-ában, valamint a betegségi és baleseti kötelező biztositásról szóló 1927:XXI. tc. 34. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

A gyógyszertár tulajdonosa (felelős vezetője) az orvosi vényre rendelt, továbbá a vény nélkül (kézi eladásban) kiszolgáltatott gyógyszer árát **mindenkor a kiszolgáltatás napján érvényes gyógyszerárszabás szerint köteles kiszámitani.**

2. §

A gyógyszertár tulajdonosa (felelős vezetője) azokért a gyógyszerekért, amelyeket

a) az Országos Társadalombiztositó Intézet helyi szervei, intézményei) terhére szolgáltat ki, s törzskönyvezett egységes összetételü gyógyszereknél és gyógyszerkülönlegességeknél a vény végösszegének kilencvenöt (95) százalékát, a többi gyógyszereknél a vény végösszegének hetvenkettő és fél (72,5) százalékát.

b) a Magánalkalmazottak Biztositó Intézete és a Magyar Hajózási Betegségi Biztositó Intézet terhére szolgáltat ki, a törzskönyvezett egységes összetételü gyógyszereknél és gyógyszerkülönlegességeknél a vény végösszegének kilencvenhét és fél (97.5) százalékát, a többi gyógyszereknél a vény végösszegének nyolcvanhat és fél (86,5) százalékát,

c) a Magyar Posta Betegségi Biztositó Intézete a Magyar Államvasutak Betegségi Biztositó Intézete, a közforgalmu magánvasutak betegségi biztositó intézetei, a Magyar Dohányjövedék Betegségi Biztositó Intézete vagy a bányatárspénztárak — ideértve a Magyar Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak diósgyőri társpénztárát valamint a Magyar Állami Szénbányák Rt. komlói társpénztárát is — terhére szolgáltat ki, a törzskönyvezett egységes összetételü gyógyszereknél és gyógyszerkülönlegességeknél a vény végösszegének kilencvennyolc és fél (98.5) százalékát, a többi gyógyszereknél pedig a vény végösszegének kilencvenegy (91) százalékát számithatja fel.

3. §.

(1) A jelen rendelet 2. §-ában emlitett biztositó intézetek (társpénztárak) a terhükre kiszolgáltatott gyógyszerek elszámolására vonatkozó számlák benyujtásának határideje tekintetében a gyógyszerészek érdekvédelmi szerveivel megállapodást köthetnek.

(2) A gyógyszertár tulajdonosa (felelős vezetője) az (1) bekezdés alapján megállapodást létesitett biztositó intézetek (társpénztárak) terhére kiszolgáltatott gyógyszerek számláit a megállapodásban meghatározott napon köteles az illetékes biztositó intézetnek (társpénztárnak) benyujtani. Az (1) bekezdés alapján megállapodást nem létesitett biztositó intézetek (társpénztárak) terhére kiszolgáltatott gyógyszerek számláit, amennyiben az egy naptári hónapban kiszolgáltatott gyógyszerekről szóló vények darabszáma az ötvenet eléri, a következő naptári hónap 5 napjáig, ha pedig a vények darabszáma egy naptári hónapban **ötvennél kevesebb**, az azt a hónapot követő hónap 5. napjáig kell az illetékes biztositó intézetnek (társpénztárnak) benyujtani, amely hónapban a biztositó intézet (társpénztár) terhére kiszolgáltatott gyógyszerekről szóló vények darabszáma az ötvenet elérte, január hó 5. napjáig azonban az előző évben kiszolgáltatott gyógyszerek számláit a vények darabszámára való tekintet nélkül be kell nyujtani. A számlák benyujtásának határideje, ha a határidő utolsó napja vasárnapra, vagy Gergely naptári szerinti ünnepre, vagy nemzeti ünnepre esik, a legközelebbi köznapon jár le, a számlának postai beküldése esetében pedig a benyujtás határideje és a benyujtás napjának megállapitása szempontjából a postára adás napja az irányadó.

4. §.

(1) A biztositó intézet (társpénztár) a beérkezett számlának a jelen rendelet 2. §-ában foglalt rendelkezések figyelembevételével megállapitott végösszegét a számla beérkezésétől számitott tizenöt nap alatt köteles kifizetni.

(2) A számlához csatolt vények felülvizsgálata (retaxálása) során a gyógyszertár tulajdonosa javára esetleg mutatkozó árszabványozási különbözetet a biztositó intézet (társpénztár) a felülvizsgálat befejezése után benyujtott első számla kifizetésével egyidejüleg köteles a gyógyszertár tulajdonosának (felelős vezetőjének) megtéríteni. Ha pedig a vények felülvizsgálata során a biztositó intézet (társpénztár) javára mutatkozik árszabványozási különbözet, a biztositó intézet (társpénztár) a különbözetet a felülvizsgálat befejezése után benyujtott első számla végösszegéből levonhatja.

5. §.

(1) A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba; rendelkezéseit az 1947. évi junius hó 1. napja után kiszolgáltatott gyógyszerek tekintetében kell alkalmazni.

(2) A jelen rendelet hatálybalépésével a 46.600/1945. N. M. számu rendelet, Magyar Közlöny 143. szám), a 201.982/1946. N. M. számu rendelet (Magyar Közlöny 126. szám) és a 44.979/1946. N. M. számu rendelet (Magyar Közlöny 220. számi) hatályát veszti.

Budapest, 1947. évi december hó 22-én.

Olt Károly s. k.
népjóléti miniszter.

„TERLA"
Gyógyszerészek Szövetkezete Kft.
BUDAPEST
Központi iroda, üzem és rendelés felvétel:
VII., KIRÁLY-u. 67 I. EM. 7
Telefon: 421—926
Steril kötszerüzem. Comprimaták. Betegápolási cikkek

Bizony, kartárs ur

itt valami baj van. Igen, önnel van baj, már megint önnel van baj, személyesen. Ha jól emlékszem, Percs Ernőnek hívják kartárs urat. Ha nem tévedek, még doktorátust is szerzett. De ez volna a legkisebbik baj.

A nagyobbik baj az, hogy én már urtam kartárs urról. Szaklapunk egy régebbi számában ugyanis pontosan abban a pillanatban sikerült önt lefényképeznem, amikor átlépett az egyik mukáspártból a másikba. Akkoriban azt mondták, hogy ez a fotográfia kitünően sikerült. Cikkem nyomán egyesek látni vélték amint átlép, emeli a lábát és azzal együtt összes érvényesüléshez szükséges kellékeit.

Ezt ön akkor zokon vette, söt pártvonalon akarta velem vélt sérelmeit jóvátatni. Nekem azonban megvan az a megrögzött rossz szokásom, hogy a pártvonalat nem párttagok, hanem az elvtársak felé tartom magamra nézve kötelezőnek. Igy maradt el a jóvátirás.

Azóta alig találkoztunk. Pedig én elég sokat tudok Percs kartárs urról. Hitelesen, az egyetemi éveiről. Pontos értesülésem van arról, hogyan hurcolkodott át Budáról Pestre — Szálasiék jóvoltából — a Belvárosi-gyógyszertárba. Emlékszik, kartárs ur?

Pedig a felesége ugyanakkor szegény Rostás kartársunkkal hadakozott a Wesselényi-patikában. Bizony, keserves hadakozás volt. Szegény Rostás kartársunk, halottaiból ha feltámadna, bizonyára tenne is erre vonatkozólag néhány elmarasztaló észrevételt. Szerencsétlenségére azonban vannak élő, hiteles adataink és ugy tudjuk, már el is ment a jelentés a népbirósághoz, hogy vegyék csak elő ujra ezt a Percs-ügyet.

Mert bizony nagyon komoly a kartárs ur ügye. Veszedelmesen komoly. Nem csak ezért. Mert az olyasmi is ritka tüneméný, hogy valakit szinte egyik szemrebbenéstől a másikig örök időkre letiltsanak a pályáról, azután mintha misem történt volna, a régi népbirósági bujócska-játékban, felmentsék. (Csak az analógia kedvéért mondom: én 1945-ig hordtam azt az „örök időt", amit 1919-ben rám mértek. Pedig én akkor is csak lapot szerkesztettem. Megvallom: engem igen kellemetlenül érintett volna, ha ennek a 26 évnek igazságszolgáltatói felmenteitek volna.)

Mi már régen tudjuk, söt sulyos adatok birtokában megbizonyosodtunk, hogy ön, kartárs ur, lelkiismeretlenül félrevezette a hiszékeny népbiróságot. Mert azt bizonyára ön is belátja, hogy ilyen nagyfoku elmarasztalás után, ekkora szinte korlátlan megdicsőülés, legalább is természetellenes. Ezen nyilván ön is sokat tünődhetett azóta. Valószinüleg azt a kérdést is feltette magának: hol és miért maradtak el a terhelő vallomások? Ugy gondolom, hogy sokat nyugtalankodott emiatt, mert minden emberben él vagy szunnyad valami ősi, leküzdhetetlen igazságérzet. Ahogyan Ady Endre mondotta: „... hogy látva lássanak."

Bizony, kartárs ur, mi hajszálnyi pontossággal ismerjük az ön esetét. Sőt, ha nem tartolakodónak: az eseteit. Mert sok van. Egész kis népgyülést lehetne összehivni azokból az élő tanukból, akik ön ellen akarnak vallani. Pedig ön nyilván a légynek sem ártott, vagy csak a légynek nem ártott, azon tul, hogy a negyvenes évek elejétől majdnem minden jobb és baloldali pártot törtető tulbuzgósággal kiszolgált.

Mégsem tettünk ön ellen egyetlen lépést sem. Azon a véleményen voltunk, hogy ön megelégszik kicsőséges felmentésével, felesége gyógyszertárával, az Oktán vegyészeti gyár felelős vezetésével, söt azzal a félrésszel, mely nyugatra menekült testvére nevében önt, a népi demokrácia felkent papját, méltán megilleti. Mi balgán és konokul hittük, hogy ön a fent említett anyagi eredmények birtokában szerényen és illedelmesen félrevonul. Tévedtünk.

Ön lépett egyet, nyujtózott egyet, majd megint lépett egyet — és egyszer csak azon vette észre, hogy ismét visszatornázta magát a közhivatali pályára. Főgyógyszerész lett a fővárosi gyógyszerüzemnél. Ugyebár igy hivják önt, főgyógyszerész ur? Hogy mit, miért, merre, meddig és hogyan, azt magam sem tudom, söt egészen pontosan ön sem tudhatja. De hogy a közhivatali ranglétrán valóságos belső titkos főgyógyszerész, az bizonyos. Ha valakinek emésztési és ideológiai zavarai vannak, az csak öntől várhat segitséget, megértő támogatást. Persze azért a többi is megmarad. A Wesselényi, az Oktán, söt az öreg Rostás szelleme is és Budáról át — a Belvárosi gyógyszertár. Jelen és mult.

Hallom, hogy megint számol, mérlegel, helyezkedik. Szertenéz és nem leli helyét. ... Csodálkozom. Hát nem elég az a kettő? Az a három! Nem elég, hogy felmentették? Ejnye, kartárs ur, ön valahol elhibázta a dolgot. Mert elhiszem, hogy ön az egyetlen. Áldjon vagy verjen sors keze, csak Percs Ernő lehet főgyógyszerész. Nincs más a szakmában. Ha lámpással keresnek, akkor sem találnak olyan elsőrendü szakembert, olyan példás demokratát. Lehet, hogy ön pótolhatatlan. Ön az, aki minden pártban azt a hirt terjeszti magáról, hogy neki nincs párja. Pártja van, nem is egy, de párja nincs, nincs sehol ...

De azért mégis. Gondolja meg kérem. Ha más hagyta esetleg kérte is, önnek akkor sem lett volna szabad. Tiltakoznia kellett volna ellene. — „Én nem akarok főgyógyszerész lenni! Higgyétek el és nézzetek körül, van más, akinek nincs Wesselényije és nincs Oktánja, nincs Belvárosija, nincs Szálasija, — és ha van is multja, azon csak épülhet a demokrácia. Nézzétek uraim, (vagy elvtársat mond?) engem ugyan igazoltak, de azt csak én tudom, hogy micsoda áron. Micsoda szörnyü kinszenvedés árán. Lássátok be, milyen nehéz mindig mindenkinek azt mondani: „elvtárs", amikor az ember csak fel akar jutni valahova. Főgyógyszerésznek, söt tovább is. Mert vannak még állások, nagy állások, de Percs Ernő, a jelenlegi halmazállapotában, csak egy van a világon."

Látja, kartárs ur, most is, még most is belevételt. Még akkor is halmozza az állásokat, amikor tiltakozni próbál. Nincs önben elég erő, doktor ur, hogy magánál Percs urnál emeljen panaszt a főgyógyszerész ur nyilt és titkos müködése ellen.

De ha ön nem, akkor én, akkor mi ... Nézze Percs ur, mondja meg a doktor urnak, figyelmeztesse a főgyógyszerész urat, hogy ne üljön olyan lóra, amit nem bir megülni. Mert ledobja. És bizony, kartárs ur, egyetlen embert nem talál, aki megpróbálná, hogy ezt az elszánt lovast ujra lóra segitse. De ha meg is tenné, — hol lesz már akkor a ló? Ön pedig ott ül egy szerény lovacska-játék előtt és szétnéz, hogy kitől is nyerhetne még.

Megint fényképeztem, főur. Hadd maradjon meg ez is, emlékeztetőül multra és jelenre, mielőtt még ujra „átlépne". Igy bővül a családi album.

SZÉKELY JENŐ

Igen tisztelt Kartárs Ur!

Felhivjuk szives figyelmét az **OMA-gyomormész** készitményünkre, melyet napilapokban állandóan hirdetünk, igy a közönség keresi. Saját jól felfogott érdekében ne hagyja kifogyni ezt a régi bevezetett kézi eladási cikket.

Beszerezhető: az összes nagykereskedőknél, vagy a HUNNIA-gyógyszertárban, Budapest, VII., Erzsébet-körut 56.

Kartársi üdvözlettel:
Kalán Gyula és dr. Balló Lajos
gyógyszerészek

Könyvismertetés

„Viruló természet"

cimen az Uj Idők Irodalmi Intézet R. T. kiadásában cca 600 oldalas könyv jelent meg.

Első fecske a felszabadulás óta, amely a növényvilágot részletesen tárja elénk, amely tulajdonképpen már a háboru megkezdése előtt iródott, és csak most került szárnyra, hogy berepülje tudományos világunkat.

A könyv maga 2 részből áll. A nagyobbik rész „A növények világa" cimet kapta.

Dr. Jávorka Pál irta hozzá az előszót, és mint ő többek között irja:

„Ha az élet kifürkészhetetlen titkaiból még vajmi keveset tudtunk is ellesni, ha a szorosan vett élet tudománya, az absztrakt biológia elé még csupa kérdés meredt, a konkrét tudomány, a botanika a növényi élet tárgyait és jelenségeit a tapasztalati tények, a közvetlen szemlélet alapján már be tudja nekünk mutatni. Hiszen a föld szárazulatának felszinén, de sokszor még a tenger mélyén is a növényzet uralkodik, a szabad természetben a földrajzi tájkép mellett a növénytakaró, a vegetáció adja meg elsősorban környezetünk jellegét.

Majd igy fejezi be előszavát:

Szeretnők, ha a természet világának csodálatos kertjében való sétáink meggyőznék a magyar olvasót arról, hogy a természettudományi müveltség elsajátításához — jelen esetben a „szeretetreméltó" tudományon, a scientia amabilis-en keresztül — nemzeti müveltségünknek fontos érdekei füződnek.

A könyv kesebbik fele „A növény a gyakorlatban" nevet kapta.

Mindkét részben eredeti fénykép felvételek és rajzok, nagyszerü kidolgozásban, adnak utmutatást és helyes tájékozódást. A könyv hézagpótló különösen azok számára, akik általános ismereteket akarnak elsajátitani és éppen ezért nem is vesszük oly szigoruan azt az észrevételünket, hogy a könyv gyógy- és vegyipari része, mindössze 2 oldalon szerepel.

Külön figyelmet érdemel, „A növényi test szervezete és müködése"-ről szóló munka, amelyet dr. Sárkány Sándor, az ujonnan kinevezett professzor igen alaposan és az uj studium teljes ismeretével tár elénk, amely bizonyára még sok-sok vitára és az ezekből fakadó uj megállapitásokra és felfedezésekre fog bennünket serkenteni.

A könyv részletes ismertetésére más alkalommal még visszatérünk. E helyről csak őszintén gratulálhatunk a könyv szerzőinek, kik hozzájárultak a demokrácia tudományos vonalának megerősitéséhez. (M.)

TÖRÖK-LABOR

gyógyárunagykereskedés és vegyészeti gyár rt.

BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 12.

Ismét régi pontossággal szállitja

a gyógyszertárak szükségleteit.

SÜRGÖNYCIM: DROGTÖRÖK BUDAPEST. — TELEFON: *225—460

Megalkuvás nélkül!

HA AZT AKAROD, hogy ez a lap érted harcoljon, fizess elő szakszervezeted lapjára. HA AZT AKAROD, hogy jogokat vivjunk ki számodra, támogasd szaksajtódat. HA AZT AKAROD, hogy lapunk mindig és mindenben megalkuvás nélkül melletted álljon, elsősorban te gondoskodj életben maradásáról. EZ A LAP A TIÉTEK!! De őrizzétek meg. Mert csak a munkásság lapja védheti a dolgozók érdekeit

Gyógyszerészek a katedrán

A Szegedi Tudományegyetem orvoskari dékáni hivatala áiratot intézett *Varró A. Béla* kartársunkhoz, hogy e tanév II. félévében rendszeresen minden csütörtökön előadásokat tartson. Amint értesülünk, Varró kartársunk tárgyköre főként a gyógynövények gyüjtésére, termelésére (morphologia, pharmacodynamika), a gyógynövény nemzetgazdasági jelentőségére és a gyógynövény-therápiára terjed ki.

Ezt a hirt annál nagyobb örömmel közöljük, mert ez az első eset, hogy egy tára mellett dolgozó kartársunk tudományos előadásait beleépitik az egyetem gyógyszerészi fakultásának kiképzésébe. Mert most nem arról van szó, hogy egy gyógyszerész a kereskedelmi vagy jogi ismeretekre tanitja az egyetemi hallgatókat, hanem a gyógyszerészi tudomány egyik legjelentősebb ágába vezeti be a jövő gyógyszerészeit. Aki ugy szereti ezt a szakmát, mint Varró kartársunk, annak az előadásai nyomán csak a hivatásukért lelkesedő gárda kerül majd erre a pályára.

A „Gyógyszerész-napok"-on már megkezdődött a gyakorló gyógyszerészek állandó szerepeltetése. Ez volt az első kezdeményező lépés ebben az irányban. Ez volt a beismerése annak, hogy nem csak másoktól, hanem egymástól is tanulhatunk. Csak össze kell jönnünk, hogy megfelelő irányitás mellett megtárgyaljuk problémáinkat.

Lehet, hogy éppen az egyetemi vitaestek vezették rá a szegedi egyetemet arra a gondolatra, hogy ezt az egymásközti ismeretterjesztést kibővitsék — az ifjuság okulására. És ugyan hol találhattak volna erre alkalmasabbat Varró kartársunknál?

Igen, itt már a népi demokrácia szelleme nyilatkozik meg. Varró kartársunk tudásának gyökere a legmélyebb, a legdusabban megalapozott talajból táplálkozik. Ez az ország nem engedheti meg, hogy egy élet tudományos munkásságát ne adja tovább a legszélesebb tanulni vágyó rétegnek.

Ez a háttere és a lényege Varró kartársunk lektori megbizatásának. Hisszük, hogy a csütörtöki nap kevés lesz. Ahogyan lassankint a lektorság is kevésnek fog bizonyulni, ott, ahol egyetemi tanárok oktatnak egyetemi hallgatókat . . Ez lesz a következő lépés Varró kartársunk tudományos érdemeinek elismerésére. *(sz.)*

Áfonya bor
Asthmolysin inj.
Posterisan kúp
Posterisan kenőcs
Alsol crém
Tinct. Ferri Athenstaedt
cum et sine ars.

nagykereskedőknél korlátlan mennyiségben kapható!

OBERLÄNDER GYULA
Budapest, VII, Nagyatádi Szabó-utca 31.
Telefon: 222-733.

gyógyszertári és laboratóriumi felszerelési cikkeket szállit. Comprá tablettasajtológép és lepárlókészülékek gyártás alatt

HIREK

Synonima — védett nevek

Ritka eset a szakmában, hogy egy tudományos és gyakorlati vonatkozásban egyformán értékes közlemény akkora és olyan komoly érdeklődést keltsen a legszélesebb szakmai körben, mint dr. Hantos László kartársunk karácsonyi számunkban megindult közlése. A minden oldalról beérkező általános helyeslés adta szerkesztőségünknek az ötletet, hogy ezt a valóban hézagpótló munkát „A Gyógyszerész" kiadásában megjelentesse. Igy, ezzel a könyvvel indul meg „A Gyógyszerész" tudományos könyvsorozata, amelyben Varró A. Béla makói kartársunk gyógynövényterápiai tanulmányai mellett tervbe vettük, hogy a „Gyógyszerész-napok" teljes anyagát is könyvalakban adjuk kartársainknak, különösen vidéki kartársaink kezébe. Azt talán fölösleges is hangsulyoznunk, hogy szaklapunk ezzel a könyvkiadással nem üzleti vállalkozásba kezd. Tisztán az a szándék vezet bennünket, hogy a mai nehéz időkben is elvigyük mindenfelé azt az anyagot, mely feltétlenül szükséges a szakma szinvonalának eméléséhez. Reméljük: ebben a munkánkban magunk mellett találunk mindenkit, aki ezt a pályát szereti és velünk együtt mindent elkövet, hogy ez a szakma minél magasabbra jusson és minél távolabbra világitson. (sz.)

AZ A TÁRSASVACSORA, melyet a kommunista gyógyszertári dolgozók rendeztek, nemcsak jelentőségében és külső megnyilatkozásában sikerült a legjobban, hanem igen komoly anyagi eredménnyel is zárult. Körülbelül 7000 forintot gyüjtöttek. Ebből 2000 forintot azzal a kéréssel adtak át Olt Károly miniszter elvtársnak, hogy azt juttassa el a görög szabadságharcosokhoz. A fennmaradó 5000 forintból 28 munkanélküli karácsonyát tették elviselhetőbbé.

A KORMÁNY pénteken, január 9-én rendes heti minisztertanácsot tartott, amelyen többek között a Népjóléti Miniszter előterjesztésére 1948. julius 30-ig meghosszabbitották a zsidórendeletek alapján elvont gyógyszertári jogositványok visszaigénylési határidejét. (M.)

Halálozás. Káposztássy Géza ny. gyógyszerész, Szekszárdon, 1947. december hó 24-én, munkás élete 75. évében elhunyt.

Csábrády János gyógyszerész, ujév napján, 86 éves korában, Kunbaján elhunyt. Aranydiplomás gyógyszerész volt, aki 67 esztendőt töltött el a tára mellett ugy, hogy ezen idő alatt kéthetii szabadságon sem volt. 1945-ben, 83 éves korában még állandóan dolgozott az officinában és a laboratóriumban egyaránt. Életsorsa, pályafutása jellegzetes magyar patikus sors volt. 50 éves korában kapott jogositványt, miután az ország sok városában és községében segédeskedett. Mint szegény tanitó gyermeke (16-an voltak testvérek!) lépett a pályára. Az egyetemen a világhirü Than professzor tanitványa volt, akinek akkor az ugyancsak világhirü Winkler professzor volt az első aszisztense. 1912-ben Kiskunmajsán nyert jogositványt, kénytelen volt 29 évi munkás élet után a gazdasági viszonyok következtében eladni, aminek folytán teljesen elszegényedett. Megkezdődött számára ujra az alkalmazotti élet, közben kisegitések és hasonlók. Gyászolják: özvegye, gyógyszerész fia és két unokája. (M.)

„DEMOKRÁCIA". Lassankint csak a lapcimeket soroljuk fel. Esetleg statisztikai adatokkal. Igy valahogyan: Az elmult héten a következő lapok foglalkoztak a gyógyszerészi törvényjavaslattal. Ezek közül hány ujság támadta az intézményeket? Hány lap mutatott rá arra, hogy a hatósági gyógyszertárak nem jövedelmeznek . . . ? Ki volt az informátor? Miért tartotta szükségesnek a Testület igazgatója, hogy pont erre mutasson rá? Ezt domboritsa ki. Nem nehéz kitalálni . . . Ha a hatósági patikák eddig nem jövedelmeztek, akkor ezután sem jövedelmeznek. És ha igy van, mit akarnak a községesitéssel? Miért akar a főváros örökbe fogadni egy tékozló gyermeket? . . . A cél nyilvánvaló. Zavart kelteni fönn és lenn. Bebizonyitani, hogy nem érdemes ilyen bagatell-ügyekkel foglalkozni, mint a magyar gyógyszerészet. Menjenek más pályára — a törvényhozók. *(sz.)*

Gyógyszertártruházás. A népjóléti miniszter 177.085 szertár személyes üzleti jogositványát Halbrohr Sándor teljesjogu gyógyszerészről Geiringer Aliz teljesjogu gyógyszerészre: 176.090—1947. számu rendeletével, a sándorfalvai Megváltó cimü gyógyszertár személyes üzleti jogosiványát Farkas József teljesjogu gyógyszer-

Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk

uj telefonszáma:

422-126.

részről Ördögh Gyula dr. teljesjogu gyógyszerészre: a 177.106—1947. sz. rendeletével a szegedi Kigyó cimü gyógyszertár személyes üzleti jogositványát Gerle Jenő teljesjogu gyógyszerészről Takács István gyógyszerészre ruházta át.

KOLLEKTIV SZERZŐDÉS Lapzártakor kapjuk a hirt, hogy a gyógyszertári dolgozók kollektiv szerződését a mai napon Szaktanácsunk is elfogadta

Az érdeképviseletek rövidesen paraféják a megegyezést és, mint már közöltük, az emelés októberig visszamenő hatállyal lép érvénybe.

A kollektiv-fizetések tárgyalásánál a mérnökszakszervezet kollektivje szolgált alapul, ezen a vonalon a gyógyszerészetet mint tudományos pályát birálták el.

A számszerü adatokat legközelebbi számunkban közöljük. (M.)

Házigyógyszertár engedélyezés. A népjóléti miniszter 177.027—1947. számu rendeletével az Országos Társadalombiztositó Intézet részére a budapesti, II., Kapás-utcai valamint a IX., Mester-utcai, a pestszentlőrinci intézetében, valamint a debreceni, győri, kecskeméti, miskolci és szegedi rendelőintézeteiben: 176.687—1947. számu rendeletével a Magyar Posta Betegségi Biztositó Intézete részére, annak budapesti, VIII., Szentkirályi-u. 40. szám alatti rendelőintézetében házigyógyszertár felállitását engedélyezte.

A GYÓGYSZERÉSZEK IGAZOLÁSA a Markó-utca 25. I. em. 129) alatt müködő XI-es igazoló bizottság előtt folyamatosan történik. Ez a bizottság igazolja az orvosokat, egészségügyi alkalmazottakat, és a szülésznőket is. A bizottságban szakszervezetünket Erdős és Harsányi kartársak képviselik, kik az igazolásnál felváltva müködnek, őszintén meg kell mondanunk, nem nagy eredménnyel. Amig például az orvosszakszervezet képviselői az igazolásra kerülő orvosokat már teljesen kidolgozott és bejelentésekkel alátámasztott adatokkal várják, addig a gyógyszerész megbizottak csak az igazolandók által felmutatott — természetesen az igazolandó előnyeit kidomboritó — adatokra, iratokra vannak utalva és ez megneheziti az igazolásokat azért is, mert két-háromszor annyi időt vesz igénybe, mig a kikérdezett gyógyszerészek bemondásai alapján tiszta kép alakul ki a bizottság előtt. Alább részletesen ismertetni fogjuk Szakszervezetünk által kért és az Igazságügyi Minisztériumban tartott, a gyógyszerészekre vonatkozó megbeszélés eredményét. Addig is felhivjuk a szakma összes érdekeltjeinek figyelmét arra, hogy igyekezzenek hozzájárulni az igazolások végleges lezárásához, 1. azzal, hogy mindenki, aki még nem jelentkezett igazolásra, sürgősen jelentkezzen a fenti bizottság elnökénél, irásban, 2. Mindazon gyógyszerészek ellen, akikről bárki bármilyen, az elmult fasiszta rendszerben elkövetett népellenes cselekedetekről tud, jelentse a fenti bizottság elnökének, természetesen pontos név és pontos lakcim bejelentésével. Névtelen bejelentéseket nem vesznek figyelmbe.

Abban az esetben, ha bárki ezen bejelentésekkel nem akarna a nyilvánosság előtt szerepelni, a gyógyszerészek szakszervezetének e célra felállitott szervénél (Eötvös-u. 25/a) a bejelentéseket irásban közölheti, hogy annak alapján a továbbiakban eljárhassanak.

*

F. hó 8-án az Igazságügyminisztérium X-ik ügyosztályán, amelynek *Dr. Bajor László* min. tanácsos a vezetője, szükebbkörü ankét folyt le a gyógyszerészek igazolása körül hosszu idő óta folyó viták befejezéséül. A Miniszter megbizottján kivül részt vettek az ankéton Szakszervezetünk képviselői, a Népjóléti Minisztérium, a Magyar Nemzeti Bizottság, az Igazságügyminiszterium kodifikációs osztálya, a Népbiróság, a Népügyészség delegáltjai. Csaknem egy egész délelőttöt átfogó vita után a következő álláspont jutott kifejezésre, mellyet rövidesen az érdekeltek kezeihez juttatnak. Az u. n. gyógyszerész szakmai igazoló bizottságok által hozott határozatok közül *mindig az a határozat érvényes, amelyet az igazolandónál az első igazoló bizottság hozott.* Igy mint tudjuk, több, ma nyugodtan a gyógyszertárukban bent ülő, a 2-ik, 3-ik bizottság által felmentett gyógyszerész fog a rendelet hatálya alá esni. A vidékiekre vonatkozólag az illető gyógyszerész müködési területén illetékes igazoló bizottságok határozatai az érvényesek.

A vita folyamán felmerült az Igazságügyi vonalon az az elgondolás, hogy egy mindenkire nézve kötelező uj igazolási eljárás rendeltessék el, ezt azonban oda módositotta a bizottság, hogy ha bárki ellen ujabb bejelentés érkezik, amely még nem tárgyaltatott, a gyógyszerészeket igazoló bizottság, ügyét ujra előveszi és érdemben tárgyalja.

Mint láthatjuk, azok, a különösen vidéken megbuvó és az elmult szomoru korszak népellenes cselekvői végül mégis számot fognak adni büneikről.

Január 2-án leigazolt gyógyszerész: *Ferenczy Pál*, jelenleg a fajszi gyógyszertár felelős vezetője.

Kovács Pálné szül. Szlávik Edith ügyét bizonyitás kiegészités miatt elnapolták. *(Márkus)*

Bérmunkában: Ac. salic.-ból Natr. salicyl. Acisal-ból Cacisal Jod-ból Kali. jodat
gyártását és kivánatra a Salicyl sók és más bér-tablettázást vállalok
„Theriaka" „Bartha József gyógyszerész Bp. V., Zoltán-u. 12. Telefon: 127—694.

IGAZOLÁSI FELHIVÁS. Értesitjük gyógyszerész kartársainkat, hogy a Népbiróság, mint igazolási felebbezési biróság 19-es számu tanácsa elé (Herpay-tanács) az alábbi gyógyszerészek kerülnek legközelebb igazolásra:

Január 28-án: dr. Sükkösd József gyógyszerész, v. egyet. tanársegéd.

Január 29-én: dr. Jakabházy Zsigmond gyógyszerész, Varga Sándor gyógyszerész, gyógyáru nagykereskedő, Csefe Ambrus gyógyszerész.

Felhivjuk kartársainkat, kik nevezettek jobboldali szereplésére vonatkozólag tudomással birnak, vagy adatokkal rendelkeznek, sürgősen jelentsék be a gyógyszerészi szakosztály intézőbizottságánál, (VI., Eötvös-utca 25/a. III. emelet.

Gyakornoktartási engedélyek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a népjóléti miniszterrel egyetértve, az egyetemi gyógyszerészképzésről szóló 32.900—1940. V. K. M. számu rendelet 6. §-a és a gyógyszerészgyakornoki gyakorlat szabályozásáról szóló 9.130—1943. V. K. M. számu rendelet 3. §-a alapján, az alább felsorolt gyógyszertárvezetőket gyógyszerészgyakornok tartására feljogositotta: Jákó János, Cegléd, Isteni Gondviselés gyt., Szigvart János, Vác, Szentlélek gyt., özv. dr. Sikos Károlyné, Sóskut, Szent Rozália gyt., Szentlőrinczy Béla, Bpest, III. Lajos-utca 28., Arany Oroszlán gyt., Komisánszky Viktor, Bpest, VI., Vörösmarty-u. 36. Aranykalász gyt., Kovátz Andor, Bpest, VIII., Mária Terézia-tér 10., Szent József gyt., dr. Kiss Lajos, Kistelek, Szent Terézke gyt., Kaszanitzky István Csongrád, Ország Cimer gyt. (181.947—1947. VI. V. K. M. szám.)

ANTIBIOTIKUMOK ÉS STERIL KÉSZITMÉNYEK laboratóriumát készül felállitani a budapesti Gyógyszerészi Intézet. „A Gyógyszerész" legutóbbi számában közölt felhivásra a szakma széles rétegei mozdultak meg: magánosok, közületek és vállalatok küldték adományaikat az intézetnek. „A Gyógyszerész" következő számában kezdjük meg az adományok névszerinti nyugtázását. A gyógyszerésztudomány haladását és a gyógyszerészképzés fokának további emelését szolgáló akciót ismételten kartársaink szives figyelmébe ajánljuk. Pályánk tudományos felemeléséről van szó! (M.)

Az északangliai Spekeben lévő penicillingyárban megindult a streptomicintermelés is. Az előállitott mennyiségeket kezdetben teljes egészükben a brit orvosi kutatótanács rendelkezésére bocsájtják. A gyár, amely a világ egyik legnagyobb penicillinüzeme, tizenkét holdnyi területen 1,125 000 sterling költséggel épült és ötszáz munkást foglalkoztat. Az üzem napi 24 órán át hétnapos munkahéttel dolgozik. Az előállitott penicillin 80 százaléka kivitelre kerül. Ez év első tiz hónapjában a külföldre eladott penicillin értéke 874 000 sterling volt. (M.)

Kinálok: 50 amp. Neosalvarsant 0.75 kórházi csomagolás.

Nógrádvármegyei Mária Valéria Közkórház Balassagyarmat, Rákóczi Ferenc-em.-ut 119.
Telefon: 9.
Előadó: Dr. Kenessey Albert kórházigazgató-főorvos.

23/55—/1947. Kig. szám.

Tárgy: Gyógyszer- és kötszerszükséglet ellátására meghirdetett pályázat.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Nógrádvármegyei Mária Valéria Közkórház 1948. évi gyógyszer- és kötszerszükségletének ellátására versenytárgyalást hirdet.

A versenytárgyaláson részt vehetnek az összes belföldi gyógyszer- és kötszerüzemek, akiknek nagybani szállitásra engedélyük van.

A gyógyszertárak védjegyzett készitményeikkel is pályázhatnak, ha ezen készitmények közgyógyszer ellátásra engedélyezettek.

Az árakban foglaltatni kell a szállitási, csomagolási költségeknek és forgalmi adónak.

A pályázatok 1948. január hó 15-ig a kórház igazgatóságának cimére küldendők.

Balassagyarmat, 1947. évi december hó 27-én.

Dr. Kenessey Albert
kórházigazgató főorvos.

A szükségelt gyógyszerek kimutatása a kórház gazdasági hivatalában igényelhetők.

Helyesbités. Lapunk karácsonyi számában megjelent dr. Rév Károly „Tetanus" c. cikkében az első oldal második hasábján, alulról a 12-ik sorban, helyesen a mondat igy hangzik: „Mivel azonban a toxin az állatra nagyon káros hatást fejt ki, s azt arányiag hamar tönkreteszi, ezért ma inkább anatoxinnal immunsalnak".

Szerkesztői üzenetek

A MINISZTER BESZÉDÉT tisztán technikai okok miatt nem tudjuk leközölni. A gyorsirói jegyzet hiányossága miatt ugyanis a kommunista gyógyszertári dolgozók társasvacsoráján elhangzott nagyjelentőségü miniszteri megnyilatkozást nem tudtuk megfelelő hüséggel visszaadni. Azt pedig nem is várhattuk miniszterünktől, hogy országos mukájában ő maga szakitson időt beszédének a leirására.

Külön köszönöm és viszonzom minden kartársam és elvtársam ujévi jókivánságait. (sz.)

Féltékeny patikusné: Nem érdekel bennünket. Nem mond semmit a számunkra. Főként pedig nem világit előre. Nincs tanulság. Kutass a multadban vagy inkább nézz körül most és rájössz, hogy nem is olyan érdekes, ha egy patikusné féltékeny. (sz.)

Tejoltóport (Chimase) sajtkészitéshez
normál minőségben kg-onként 176.— Forint plus 5% forgalmiadó,
pasztillát 200-as dobozonként 18.— Forint plus 10% forgalmiadó
TEJIPARI VEGY. LAB. Bpest, IX., Közfelek-u. 4/a.

ÜGYVÉD UR, ön meg akart nyerni engem védence ügyének. Társat keresett bennem maga mellé, én azonban nem vállaltam a szószóló szerepét. Engem valójában sem a tulbuzgó ügyvédek, sem a védencek nem érdekelnek. De ön, ügyvéd ur, nem nyugodott bele. Minden áron meg akart győzni. Azt mondta, hogy ha valaki Veszprémben kijelti: „KO", akkor mindjárt tudják, hogy nem Kossuth Lajosról van szó, nem is Kovácsról, Kocsisról, Koppánynéról, hanem egyedül róla. Az egyetlenről és utólérhetetlenről . . . Ügyvéd ur, én megértem önt. Minél nehezebb egy ügy, annál érthetőbb a tulbuzgóság. De előre figyelmeztetni szeretném, hogy nem megyek el „Ko" ur szobrának leleplezésére. Még akkor sem, ha valahol Veszprémben Ko ur, mint a demokrácia oszlopa, érczszobrot kap és valahol lenn Kossuth, Petőfi és Táncsics lesznek a felnéző mellékalakok. Ügyvéd ur kérem, általában nem szeretem az olyan leleplezést, ahol a Ko urak megdicsőülnek. Akkor inkább ne vegyék le a leplet róla. Ta-
-el. (sz.)

B. E: Nem kérem, nem csinálunk külön tudományos rovatot. Minek? Csak hadd keveredjenek a cikkek. Hadd sugározzanak át egymásra, hadd töltsék meg egymást élettel. Szaklapunknak éppen ez a jellegzetessége. Csak igy haladhat együtt, csak igy olvadhat össze a tudomány, a szakszervezeti harc és a szocialista ideológia. Ha együtt megyünk, könnyebben célhoz érünk. Ne rezzenjünk össze, ha a tudomány nemes anyagához hozzáütődik az osztályharc kemény kalapácsa. Minél közelebb vagyunk egymáshoz, annál meszebbre jutunk. (sz)

SEGÉDMUNKÁS: Belátjuk, hogy az uj kollektiv-szerződés elsősorban önöket és a kisebbfizetésü gyógyszerészeket érinti. Mi azonban nem mondhatunk mást: nem rajtunk mulik a késedelem. De utban van már . . . Nem üzenhetünk mást a munkaadóknak: a fiatal gyógyszerészek és segédmunkások fizetését kb. 50 százalékkal felemelik és októberig visszamenőleg. Nyugodtan adhatnak nekik előleget. Senki ne féljen, hogy emiatt eljárást inditanak ellene. Vállaljuk a felelősséget. (sz)

Többeknek: A sok szóbeli és irásbeli gratulációkat, amelyet a karácsonyi számunk elismeréseként kaptunk, ezuton köszönjük meg. Dacára a közismert szerénységünknek, engedtessék meg nekünk, hogy minden hivalkodás nélkül megmondhassuk, hogy e dicséretet megérdemeljük. De mindjárt át is háritjuk a dicsőség egy nagy részét kedves munkatársainknak, a kiadóhivatali tisztviselőinkre, nyomdánk felé, kik igen nehéz körülmények között, nagy ambicióval és az uj demokrácia megerősitéséért folytatott fáradhatalan szorgalommal viszik szakszervezeti mozgalmunk és pályánk felemelkedésének zászlaját előre.

A jóleső elismerések tömege nem kábit el bennünket, továbbra is igyekszünk minden erőnk latbavetésével, hogy olvasóink elismerését kiérdemeljük. M.

Anya-fiók patika: Kérését levélben ismételje meg. (M.)

Magunkról: Csak akkor támadunk személyeket, ha ugy érezzük, hogy ezek az emberek épülő népi demokráciánkat most is csak afféle uri vadászterületnek tekintik. Minden sorunkkal és minden tollvonásunkkal a közösség magasabb érdekét akarjuk szolgálni. Még akkor is, ha ez pillanatnyilag hálátlan szerep. Még akkor is, ha ezzel megzavarjuk egyes érdekeltségek egyéni célkitüzéseit. Megyünk a magunk utján a népi demokrácia megvalósitása felé. (székely)

Apróhirdetések

Életmentéshez szükséges!
1 db. Solganol B-oleosa 2%-os
2 db. Solganol B-oleosa 20%-os
injekciókra. Cim: Szt. Ilona-gyógyszertár, Üllő.

Praephyson injekciót vennék. Dr. Bayer és Társa gyógyszervegyészeti gyár. Telefon: 386—146.

Vidéki gyógyszertárat bérbe keresek. Szabó József gyógyszerész, Kiskunfélegyháza, Deák Ferenc-u. 32.

„Szent Endre" cimü gyógyszertárat (III., Harer-u. 23 sz.) 1948 január 1-től bérbevettem. Kérem a hitelezőket 8 napon belül jelentkezzenek. A megjelenéstől későbbeni felszólalásokat nem vehetek figyelembe. Dr. Bakay Matild gyógyszerész.

Buchwalder Zsigmond cég
gyógyszertári porcellán felszerelési cikkek, porcellán tégelyek előnyös beszerzése.
IV., Veres Pálné-utca 31. Telefon: 185—071.

Még most is olcsón végzem gyógyszertári edények szignálását. Mennyiséget kérem közölni. Feltételeket levélben közlöm. Hegedüs István, Zalaegerszeg.

Keresek 100.000 forint készpénzzel; Budapesttől nem nagy távolságra vagy Dunántulon, nagy-községi vagy városi gyógyszertárat — Alföld kivételével. — Cim a kiadóban.

a gyógyszerész

Megjelenik havonta kétszer.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Akácfa-u. 45. I. 2.
Telefon: 422—126
Hivatalos órák: d. u. 4—6-ig.

Felelős szerkesztő:
HARANGI SÁNDOR
Telefon 344—311.

Felelős kiadó:
SOMOGYI SÁNDOR
Telefon: 135—846.

Szerkesztik:
MÁRKUS DEZSŐ
Telefon: 422—126.

SZÉKELY JENŐ
Telefon: 162—856.

Laptulajdonos:
a M. M. Sz. Szakszervezet Gyógyszerész Szakosztálya.

Hoffmann József nyomdája, VII., Kazinczy-utca 5.

Kochmeister Frigyes Utódai
gyógyárunagykereskedés
Ismét a békebeli felkészültségével áll b. vevői rendelkezésére
Budapest, V., Gr. Klebelsberg-u. 8
Telefon: 120—358, 120—615
Távirati cim: Pharmachemia Budapest

Simonyi Pál
gyógyárunagykereskedő
Budapest, VI., Jókai-tér 3
Waldheim tabletta és tea magyarországi lerakata
Az összes bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességeket, drogot, chemikáliát raktárról szállit.
Gyors és pontos expediálás helyben és vidékre.
Telefon: 123-269

Uj!
Tehéntej + rizsnyák + dextrin-maltose
LACTORIZAN
normál csecsemő táplálék.
Megszánteti a megbizható tej beszerzésének és eltartásának gondját.
Korlátlan mennyiségben kapható.
Krompecher Tápszergyár készitménye.

Hyperthyreosis kezelésére:
THIOTYRIN -CHINOIN
tabletta
(2-aminothiazol-succinat)
25 tabletta ára: 7.51 50 tabletta ára: 11.95
(Hatóanyag tablettánként 0.07 g)
Eredeti phiolában